YIDGYE MUNSEL

༄། །བོད་ཀྱི་མཐོ་རིམ་སློབ་གྲྭ་ཆེན་མོ་འི་མཛུམ་
འཛིན་གྲྭ་དང་པོ་འི་སློབ་ཚན། དགེ་ལུགས་རང་གཞུང་།
v སྡེ་བདུན་ལ་འཇུག་པའི་སྒོ་དོན་གཉེར་ཡིད་
ཀྱི་སྨུན་སེལ།

རྩོམ་པ་པོ་རྗེ་ཙོང་ཁ་པ་ཆེན་པོ། བརྗོད་བྱ་ཡུལ་དང་།
ཡུལ་ཅན། དེ་རྟོགས་པའི་ཐབས་གསུམ།།

༄༅། །ཕྱོགས་བཅུའི་རྒྱལ་བ་སྲས་དང་བཅས་པ་ཐམས་ཅད་ལ་ཕྱག་འཚལ་ལོ། །མཁྱེན་རབ་དབང་ཕྱུག་འཇམ་པའི་དབྱངས། བདུད་བཞི་ཐམ་མཛད་མི་གཡོ་མགོན། །ངག་དབང་ལྷ་མོ་དབྱངས་ཅན་མ། །རྩོམ་འཆད་རྩོད་པའི་བློ་གྲོས་སྩོལ། །ཡུལ་དང་ཡུལ་ཅན་ཡུལ་དེ་རྟོགས་པའི་ཐབས། །རྣམ་པ་འདི་གསུམ་གདན་ལ་དབབ་པར་བྱ། །དེ་ལ་ཡུལ་དང་ཤེས་བྱ་གཞལ་བྱ་རྣམས་གཙོ་བོར་དོན་གཅིག་ཡིན་པས། །ཡུལ་གྱི་མཚན་ཉིད་གོ་བར་བྱ་བའི་རིག་པར་བྱ། ཤེས་བྱའི་མཚན་ཉིད་བློ་འི་ཡུལ་དུ་བྱར་རུང་བ། །གཞལ་བྱའི་མཚན་ཉིད་ཚད་མས་རྟོགས་པར་བྱ་བ། །ཡུལ་ལ་ངོ་བོ་འི་སྒོ་ནས་དབྱེ་ན། དངོས་པོ་དང་དངོས་མེད། འདུས་བྱས་དང་འདུས་མ་བྱས། རྟག་པ་དང་མི་རྟག་པའོ། །མཚན་ཉིད་རིམ་པ་བཞིན། དོན་བྱེད་ནུས་པ། དོན་བྱེད་ནུས་སྟོང་། དཔེར་ན་ནམ་མཁའ་

ལྟ་བུ། རང་གི་རྒྱུ་རྐྱེན་ལས་སྐྱེས་པ། རང་གི་རྒྱུ་རྐྱེན་ལས་མ་སྐྱེས་པ། མི་འཇིག་པའི་ཆོས། རང་གྲུབ་དུས་ལས དུས་གཉིས་པར་མི སྡོད་པའི་དངོས་པོ་རྣམས་སོ། །དངོས་པོ་ལ་ངོ་བོའི་སྒོ་ནས་དབྱེ་ན། བེམ་རིགས གཉིས། དང་པོའི་མཚན་ཉིད་རྡུལ་དུ་གྲུབ་པ། གཉིས་པའི་མཚན་ཉིད་ཡུལ་རིག་པ། བེམ་པོ་ལ དབྱེ་ན། ཕྱི་དོན་བེམ་པོ་དང་ནང་དོན་བེམ་པོ་གཉིས། མཚན་ཉིད་རིམ་བཞིན། ཕྱིའི་རྡུལ་དུ་གྲུབ་པ། ནང་གི་རྡུལ དུ་གྲུབ་པ། ཕྱི་དོན་བེམ་པོ་ལ་དབྱེ་ན། གཟུགས་སྒྲ་དྲི་རོ་རེག་བྱ་ལྔ། མཚན་ཉིད་རིམ་བཞིན། བེམ་པོ་གང་ཞིག །མིག་གི་དབང་ཤེས་ཀྱི་དངོས་ཡུལ་དུ་གྱུར་པ། གང་ཞིག་རྣ་བའི། གང་ཞིག་སྣའི། གང་ཞིག་ལྕེའི། གང་ཞིག་ལུས་ཀྱི་དངོས་ཡུལ་དུ་གྱུར་པ། གཟུགས་ལ་དཀར་ནག་སོགས་ཁ་དོག་གི་གཟུགས་དང་། གྲུ་

པ་ནི་སོགས་དབྱིབས་ཀྱི་གཟུགས་གཉིས། སྒྲ་ལ་
ངག་ཚིག་སོགས། ལྷུང་དུ་སྟོན་པའི་སྒྲ། རྒྱུ་སྒྲ་
སོགས་ལྷུང་དུ་མི་སྟོན་པའི་སྒྲ་གཉིས། དྲི་ལ།
ཞིམ་མི་ཞིམ་གཉིས། རོ་ལ། ཞིམ་མི་ཞིམ་གཉིས།
རེག་བྱ་ལ། འཇམ་རྩུབ་གཉིས། ནང་དོན་བེམ་
པོ་ལ་དབྱེ་ན། མིག་གི་དབང་པོ་གཟུགས་ཅན། རྣ་
བའི། སྣའི། ལྕེའི། ལུས་ཀྱི་དབང་པོ་གཟུགས་
ཅན་དང་ལྔ། མཚན་ཉིད་རིམ་པ་བཞིན། ནང་དོན་
བེམ་པོ་གང་ཞིག །མིག་གི་དབང་ཤེས་ཀྱི་བདག་
རྐྱེན། གང་ཞིག་རྣ་བའི། གང་ཞིག་སྣའི། གང་
ཞིག་ལྕེའི། གང་ཞིག་ལུས་ཀྱི་དབང་ཤེས་ཀྱི་བདག་
རྐྱེན་དུ་གྱུར་པ། དབྱེ་ན། རེ་རེ་ལ། མིག་
གིས་ཡུལ་ལ་འཇུག་དུས་ཀྱི་མིག་དབང་ལྟ་བུ་རྟེན་......
བཅས་ཀྱི་དབང་པོ་གཟུགས་ཅན་དང་། མིག་གིས་
ཡུལ་ལ་མི་འཇུག་དུས་ཀྱི་མིག་དབང་ལྟ་བུ་དེ་མཚུངས་

ཀྱི་དབང་པོ་གཟུགས་ཅན་གཉིས་གཉིས་སུ་ཡོད།

དངོས་པོ་ལ་བྱེད་པའི་སྒོ་ནས་དབྱེ་ན། རྒྱུ་དང་འབྲས་བུ་གཉིས། མཚན་ཉིད་རིམ་བཞིན། ཆོས་དེ་ཡོད་མེད་ཀྱི་རྗེས་སུ་འགྲོ་ལྡོག་བྱེད་པའི་དོན་གཞན་ཕྱི་མ།

རྒྱུ་ལ་ངོ་བོའི་སྒོ་ནས་དབྱེ་ན། དངོས་རྒྱུ་དང་བརྒྱུད་རྒྱུ་གཉིས། མཚན་ཉིད་རིམ་བཞིན། ཆོས་དེའི་རྒྱུ་གང་ཞིག །ཆོས་དེའི་རྒྱུ་དང་ཁྱོད་ཀྱི་འབྲས་བུ་གཉིས་ཀ་ཡིན་པ་མེད་པ། གང་ཞིག་ཆོས་དེའི་རྒྱུ་དང་ཁྱོད་ཀྱི་འབྲས་བུ་གཉིས་ཀ་ཡིན་པ་ཡོད་པ། རྒྱུ་ལ་གཙོ་ཕལ་གྱི་སྒོ་ནས་དབྱེ་ན། ཉེར་ལེན་དང་ལྷན་ཅིག་བྱེད་རྐྱེན་གཉིས། མཚན་ཉིད་རིམ་བཞིན། ཆོས་དེའི་ལྷན་ཅིག་བྱེད་རྐྱེན་ལ་བལྟོས་ནས་ཆོས་དེ་སྐྱེད་པ། ཆོས་དེའི་ཉེར་ལེན་གྱིས་ཆོས་དེ་སྐྱེད་པའི་གྲོགས་སུ····གྱུར་པ། སྤྱིར་རྐྱེན་ལ་དབྱེ་ན། དམིགས་རྐྱེན། བདག་རྐྱེན། དེ་མ་ཐག་རྐྱེན་གསུམ། མཚན་ཉིད་

རིམ་བཞིན། ཆོས་དེ་ཡུལ་གྱི་རྣམ་ལྡན་དུ་དངོས་སུ་
སྐྱེད་བྱེད་ཀྱི་རྒྱུ་ དོན། ཆོས་དེ་རང་དབང་དུ་སྐྱེད་བྱེད།
ཆོས་དེ་གསལ་རིག་གི་ངོ་ བོར་གཙོ་བོར་དངོས་སུ་སྐྱེད་
བྱེད། ཞར་བྱུང་དུས་གསུམ་དང་། རགས་རྒྱུན་
སོགས་འཆད་པ་ལ། འདས་པའི་མཚན་ཉིད་ཐལ
ཟིན་པ། མ་འོངས་པའི་མཚན་ཉིན་མ་སླེབ་ཅིང་ཐལ་
མ་ཟིན་པ། ད་ལྟར་གྱི་མཚན་ཉིད་སྐྱེས་ལ་མ་འགག་པ།
རགས་པའི་མཚན་ཉིད་རང་གི་བདག་ཉིད་ དུ་གྱུར་པའི་··
རྒྱུ་གས་ཆ་ཡོད་པའི་རྫུལ། དཔེ་བུམ་པ་ལྟ་བུ། ཆ་
མེད་ཀྱི་རྫུལ་གྱི་མཚན་ཉིད། རང་གི་བདཔ་ཉིད་དུ་
གྱུར་པའི་རྒྱུ་གས་ཆ་མེད་པའི་རྫུལ། དཔེ་མདུན་གྱི་རྫུལ་
རྫོང་ཐ་གཅིག་ལྟ་བུའོ། །རྒྱུན་གྱི་མཚན་ཉིད། རང་
གི་བདག་ཉིད་དུ་གྱུར་པའི་སྐད་ཅིག་སྔ་རྒྱུ་ དུ་མ་ཡོད་···
པའི་དངོས་པོ། དཔེ་ལོ་ལྟ་བུའོ། །སྐད་ཅིག་ཆ་མེད་
ཀྱི་མཚན་ཉིད། རང་གེ་བདཔ་ཉིད་དུ་གྱུར་པའི་སྐད་

ཚིག་སྤྱ་ཕྱི་མེད་པའི་དངོས་པོ། དཔེ་ཡི་གཞི་ཆ་ཞེས་

སྒྱུ་གྱུར་པའི་སྐད་ཅིག་དྲུག ཅུའི་དང་པོ་ལྟ་བུའོ། །

ཡུལ་ལ་ཡུལ་དུ་བྱས་ཚུལ་མི་འདྲ་བའི་སྒོ་ནས་དབྱེ་ན།

སྣང་ཡུལ་ལམ། གཟུང་ཡུལ། ཞེན་ཡུལ། འཇུག་

ཡུལ་དང་གསུམ། གཟུང་ཡུལ་གྱི་མཚན་ཉིད། སྣང་

ནས་རིག་པར་བྱ་བ། དབྱེ་ན། མངོན་གསུམ་གྱི་

གཟུང་ཡུལ། རྟོག་པའི་གཟུང་ཡུལ། རྟོག་མེད་

འཁྲུལ་ཤེས་ཀྱི་གཟུང་ཡུལ་དང་གསུམ། དང་པོ་ལ་

དབྱེ་ན། གཞན་རིག་མངོན་སུམ་གྱི་གཟུང་ཡུལ། རང་

རིག་མངོན་སུམ་གྱི་གཟུང་ཡུལ་དང་གཉིས། རིམ་

པ་བཞིན། ཆོས་ལ་རང་འདྲའི་རྣམ་པ་དངོས་སུ་གཏོད་

བྱེད་ཀྱི་ཕྱི་དོན། དཔེར་ན་དབང་ཤེས་ལ་ལྟོས་ཏེ་གཟུགས་

སོགས་ལྟ་ལྟ་བུའོ། །གཟུང་ཡུལ་ཕྱི་མ་གཉིས་དོན་

སྤྱི་ལྟ་བུ་དང་། ཟླ་གཉིས་ལྟ་བུའོ། །ཞེན་ཡུལ་གྱི་

མཚན་ཉིད། ཞེན་ནས་རིག་པར་བྱ་བ། དབྱེ་ན།

ཡོད་ངེས་མེད་ངེས། བསྒྲལ་དོན་དང་གསུམ། ཡོད་ངེས་ཀྱི་མཚན་ཉིད། ཚད་མས་དམིགས་པ། མེད་ངེས་ཀྱི་མཚན་ཉིད། ཚད་མས་སྣང་རུང་མ་དམིགས་པ། གང་ཟག་དེའི་བསྒྲལ་དོན་གྱི་མཚན་ཉིད། ཡོད་ཀྱང་གང་ཟག་དེའི་ཚད་མ་ལ་བལྟར་མི་རུང་བ། དབྱེ་ན། གང་ཟག་དེ་ལ་ཡུལ་གྱི་བསྒྲལ་བའི་བསྒྲལ་དོན། དུས་ཀྱི་བསྒྲལ་བའི་བསྒྲལ་དོན། རང་བཞིན་གྱི་བསྒྲལ་བའི་བསྒྲལ་དོན་དང་གསུམ། དཔེ་རིམ་བཞིན། ཁང་པ་གཞན་ན་གནས་པའི་མིའི་སྤྱོད་ལུགས་ལྟ་བུ་དང་། སང་མདུན་གྱི་གཞི་འདིར་མིའི་སྤྱོད་ལུགས་ལྟ་བུ་དང་། མདུན་གྱི་གཞིར་ཤ་ཟ་ལྟ་བུའོ། །འཇུག་ཡུལ་གྱི་མཚན་ཉིད། གླང་དོར་བྱ་བའི་ཕྱིར་ཞུགས་པ་ན་མི་སླུ་བ། དཔེར་ན། སྒྲ་མི་རྟག་རྟོགས་ཀྱི་རྗེས་དཔག་ལ་མི་རྟག་པ་ལྟ་བུ། སྔོན་པོ་འི་དབང་པོ་མངོན་སུམ་ལ་སྔོན་པོ་ལྟ་བུ་དང་། བུམ་པའི་སྒྲ་རྟོག་ཁྱད་པར་ཅན་ལ་བུམ་པ་

ལྟ་བུ་དང་། སོ་ནམ་བྱེད་པའི་སྐྱེས་བུ་ལ་ས་བོན་དང་
ཆུ་ལུང་དྲོད་གཤེར་ཚོགས་པའི་ཞིང་ལྟ་བུའོ། །
གཞལ་བྱ་ལ་རྟོགས་ཚུལ་ཀྱིས་སྒོ་ནས་དབྱེ་ན། རང་
མཚན་དང་སྤྱི་མཚན་གཉིས་སམ། ཡང་ན། གཞལ་
བྱ་མངོན་གྱུར་ལ་སོགས་པ་གསུམ། རང་མཚན་
གྱི་མཚན་ཉིད། དོན་དམ་པར་དོན་བྱེད་ནུས་པ། དཔེར་
ན་སྔོན་པོ་ལྟ་བུའོ། །ཡང་ན་ཡུལ་དུས་མ་འདྲེས་
པར་གནས་པའི་དངོས་པོ། སྤྱི་མཚན་གྱི་མཚན་ཉིད་
དོན་དམ་པར་དོན་བྱེད་མི་ནུས་པའི་ཆོས། ཡང་ན་
རྟོགས་པ་ལ་ཡུལ་དུས་འདྲེས་པར་སྣང་བའི་སྣང་ཡུལ།
དཔེར་ན་རྟོག་པ་ལ་ལྟོ་ལྡིར་ཞབས་ཞུམ་སྣང་བ་ལྟ་བུའོ།།
གཞལ་བྱ་མངོན་གྱུར་གྱི་མཚན་ཉིད་མངོན་སུམ་ཚད་……
མས་རྟོགས་པར་བྱ་བ། དཔེར་ན་སྔོན་པོ་ལྟ་བུའོ། །
གཞལ་བྱ་ལྐོག་གྱུར་གྱི་མཚན་ཉིད་རྗེས་དཔག་ཚད་……
མས་རྟོགས་པར་བྱ་བ། དཔེར་ན་སྔོན་པོ་མི་རྟག་པ་

ལྟ་བུའོ། །ཡང་ན་དེ་གཉིས་ཀྱི་མཚན་ཉིད། སྐྱོང་སྟོབས་ཀྱིས་སྒྲོ་འདོགས་དཔྱད་པར་བྱ་བ་དང་། རྟགས་སྟོབས་ཀྱིས་སྒྲོ་འདོགས་དཔྱད་པར་བྱ་བ། གཞལ་བྱ་ཤིན་ཏུ་ལྐོག་གྱུར་གྱི་མཚན་ཉིད་དཔྱད་པ་གསུམ་གྱིས… དག་པའི་ལུང་ལ་བརྟེན་ནས་རྟོགས་པར་བྱ་བ། དཔེར་ན།། སྦྱིན་པས་ལོངས་སྤྱོད་ཁྲིམས་ཀྱིས་བདེ། ཞེས་པའི་ལུང་རང་བསྟན་བྱའི་དོན་ལ་མི་སླུ་བ་ལྟ་བུའོ། །ཞར་བྱུང་བརྗོད་བྱའི་མཚན་ཉིད། བརྡ་ལས་གོ་བར་བྱ་བ། དབྱེ་ན་གཉིས་ལས། ཞེན་པའི་བརྗོད་བྱའི་མཚན་ཉིད། ངག་ཀུན་སློང་གི་ཤེས་པས་ཞེན་པའི་དབང་གིས་ངག་ལས་གོ་བར་བྱ་བ། ཞེན་པའི་བརྗོད་བྱས་ཟླས་དྲངས་པའི་དངོས་ཀྱི་བརྗོད་བྱའི་མཚན་ཉིད། ངག་ཀུན་སློང་གི་རྟོག་པ་ལ་སྣང་བའི་དབང་གིས་ངག …… ལས་གོ་བར་བྱ་བ། དཔེར་ན་བུམ་པའི་དོན་སྤྱི་ལྟ་བུའོ། །ཞེན་པའི་བརྗོད་བྱ་ལ་དབྱེ་ན། དངོས་ཀྱི་

ཞེན་པའི་བརྗོད་བྱ་དང་། ཞུགས་ཀྱི་ཞེན་པའི་བརྗོད
བྱ་གཉིས། དཔེར་ན་བུམ་པ་མི་རྟག་ཅེས་པའི་སྒྲ
ལ་བལྟོས་ནས་བུམ་པ་མི་རྟག་པ་ལྟ་བུ་དང་། བུམ་
པ་རྟག་པ་མ་ཡིན་པ་ལྟ་བུའོ། །ཡང་བརྗོད་བྱ་ལ་
འཆད་དུས་ཀྱི་བརྗོད་བྱ་དང་། འཇུག་དུས་ཀྱི་བརྗོད་
བྱ་གཉིས། དང་པོ་ལ་དབྱེ་ན། ཞེན་པའི་བརྗོད་བྱ་
དང་། དངོས་ཀྱི་བརྗོད་བྱ་གཉིས། ཕྱི་མ་ལ་དབྱེ་
བ་མེད་དོ། །ཡུལ་གྱི་སྐབས་བཤད་ཟིན་ཏོ།། །།

ཡུལ་ཅན་གྱི་མཚན་ཉིད་གོ་བྱེད་དམ་རིག་བྱེད། དབྱེ་
ན་རྗོད་བྱེད་དང་ཤེས་པ་གཉིས། རྗོད་བྱེད་ཀྱི་མཚན་
ཉིད། བརྡའི་དབང་གིས་བརྗོད་བྱ་གོ་བྱེད། ངོ་བོའི་
སྒོ་ནས་དབྱེ་ན། མིང་ཚིག་ངག་གསུམ། མིང་གི་
མཚན་ཉིད་ཡུལ་གྱི་ངོ་བོ་ཙམ་རྗོད་བྱེད། དཔེར་ན་
བུམ་པ་ཞེས་པ་ལྟ་བུའོ། །དབྱེ་ན་གཉིས་ལས།

དོན་དེའི་དངོས་མིང་གི་མཚན་ཉིད། དོན་དེ་ལ་དང་
པོར་བརྡ་སྦྱར་བའི་མིང་གང་ཞིག །དོན་དེ་འཁྲུལ་
མེད་དུ་གོ་བར་བྱེད་ནུས་པ། དཔེར་ན རི་དྭགས་རྒྱལ་
པོ་ལ་སེང་གེ་ཞེས་པའི་སྒྲ་ལྟ་བུའོ། །དོན་དེའི་
བཏགས་མིང་གི་མཚན་ཉིད། ཁྲོད་དངོས་མིང་དུ་
འཇུག་པའི་ཡུལ་དེ་དང་དོན་དེ་ཆོས་འགའ་ཞིག·· ····
མཚུངས་པ་རྒྱུ་མཚན་དུ་བྱས་ནས། དོན་དེ་ལ་ཕྱིས་
བརྡ་སྦྱར་བའི་མིང་། དཔེར་ན་བྲམ་ཟེའི་ཁྱེའུ་ཁ་
ཆེ་སྣ་ཅག་ལ་སེང་གེ་ཞེས་པའི་སྒྲ་ལྟ་བུ། ཚིག་གི་
མཚན་ཉིད། ཡུལ་གྱི་ངོ་བོ་ཡང་ཁྱད་ཆོས་དང་སྦྱར་
ནས་རྗོད་བྱེད། དཔེར་ན། བུམ་པ་ཆུང་ངུ་ཞེས་
པའི་སྒྲ་ལྟ་བུ། ངག་གི་མཚན་ཉིད། ཡུལ་གྱི་
ཁྱད་ཆོས་ཀྱང་འཇུག་ལྡོག་གི་གཞི་དང་སྦྱར་ནས་རྗོད·····
བྱེད། དཔེར་ན་བུམ་པ་ཆུང་ངུས་ཆུ་འོན་ཅིག་ཅེས་
པའི་སྒྲ་བུའོ། །རྗོད་བྱེད་ལ་བརྗོད་བྱའི་སྒོ་ནས་དབྱེ་ན།

རིགས་རྗོད་ཀྱི་སྒྲ་དང་ཚོགས་རྗོད་ཀྱི་སྒྲ་དང་གཉིས།
དང་པོ་འི་མཚན་ཉིད་རང་གིས་ཟིན་པར་བརྗོད་པའི་……
བརྗོད་བྱའི་དོན་དེ་ཡིན་ན་རིགས་སྤྱི་ཡིན་པ། དཔེར་
ན་གཟུགས་ཞེས་པའི་སྒྲ་ལྟ་བུའོ། །ཚོགས་རྗོད་ཀྱི་
སྒྲའི་མཚན་ཉིད། རང་གིས་ཟིན་པར་བརྗོད་པའི་
བརྗོད་བྱ་ཡིན་ན། རྡུལ་རྫས་བརྒྱད་འདུས་ཀྱི་གོང་
བུ་ཡིན་པ། དཔེར་ན་རི་བོ་གངས་ཅན་ཞེས་པའི་
སྒྲ་ལྟ་བུའོ། །བརྗོད་བྱ་ལ་བརྗོད་ཚུལ་གྱི་སྒོ་ནས་དབྱེ་
ན། ཆོས་བརྗོད་ཀྱི་སྒྲ་དང་། ཆོས་ཅན་བརྗོད་
པའི་སྒྲ་གཉིས། དང་པོ་འི་མཚན་ཉིད་རང་གིས་
ཟིན་པར་བརྗོད་པའི་བརྗོད་བྱའི་ཁྱད་ཆོས་གཞན་རྣམས་
རང་གི་བརྗོད་བྱར་སྤངས་པའི་སྒོ་ནས་བརྗོད་བྱ་གོ་བྱེད།
དཔེར་ན་བ་གླང་དུ་མིན་པ་ཉིད་ཡིན་ནོ། །ཞེས་པའི་
སྒྲ་ལྟ་བུའོ། །ཆོས་ཅན་བརྗོད་པའི་སྒྲའི་མཚན་ཉིད།
རང་གིས་ཟིན་པར་བརྗོད་པའི་བརྗོད་བྱའི་ཁྱད་ཆོས……

གཞན་རྣམས་རང་གི་བརྗོད་བྱར་ཟ་སྤྱངས་པའི་སྒོ་ནས་་
བརྗོད་བྱ་གོ་བྱེད། དཔེར་ན་བ་གླང་རྟ་མ་ཡིན་པ་
ཡིན་ནོ། །ཞེས་པའི་སྒྲ་ལྟ་བུའོ། །རྗོད་བྱེད་ལ་
རྣམ་གཅོད་ཀྱི་སྒོ་ནས་དབྱེ་ན། མི་ལྡན་རྣམ་གཅོད་
ཀྱི་སྒྲ་དང་། གཞན་ལྡན་རྣམ་གཅོད་ཀྱི་སྒྲ་དང་། མི་
སྲིད་རྣམ་གཅོད་ཀྱི་སྒྲ་དང་གསུམ། མཚན་ཉིད་རིམ་པ་
བཞིན། ཚིག་ཕྲད་ཁྱད་ཆོས་ཀྱི་འོག་རེ་མ་ཐག་པར་
སྦྱར་ནས་རྗོད་བྱེད། ཁྱད་གཞིའི་འོག་རེ་མ་ཐག་པར་
སྦྱར་ནས་རྗོད་བྱེད། བྱ་བ་སྲིད་པའི་འོག་རེ་མ་ཐག་
པར་སྦྱར་ནས་རྗོད་བྱེད། དཔེ་རིམ་བཞིན། ནག་པ་
འཛོངས་སྐྱེན་པ་ཁོ་ན་ཞེས་བརྗོད་པའི་སྒྲ་དང་།སྲིད་སྒྲུབ་
ཁོ་ན་འཛོངས་སྐྱེན་ཞེས་བརྗོད་པའི་སྒྲ་དང་། མཚོ་
སྐྱེས་ལ་སྔོན་པོ་སྲིད་པ་ཁོ་ན་ཞེས་བརྗོད་པའི་སྒྲ་ལྟ་…… ··
བུའོ། །རྗོད་བྱེད་ལ་འཆད་ཚུལ་ཀྱི་སྒོ་ནས་དབྱེ་ན།
ཞེན་པའི་རྗོད་བྱེད་དང་། རེས་ཟླས་དྲངས་པའི་དངོས་

ཀྱི་རྗོད་བྱེད་གཉིས། ཕྱི་མ་ནི་བྲམ་པའི་སྐྲ་སྒྲི་ལྷ་བྲ།
ཞེན་པའི་རྗོད་བྱེད་ལ་དབྱེ་ན། དངོས་ཀྱི་ཞེན་པའི་རྗོད་
བྱེད་དང་། ཤུགས་ཀྱི་ཞེན་པའི་རྗོད་བྱེད་གཉིས།
དཔེ་རིམ་བཞིན། བྲམ་པ་མི་རྟག་པ་དང་བྲམ་པ་རྟག་པ་
མ་ཡིན་པ་ལ་བལྟོས་ཏེ་བྲམ་པ་མི་རྟག་ཅེས་པའི་སྒྲ་ལྟ་···
བུའོ། །ཟུར་བྱུང་ཡི་གེ་དང་གང་ཟག་གཉིས་ལས།
ཡི་གེའི་མཚན་ཉིད་རེ་རེ་བས་དོན་སྟོན་མི་ནུས་ཀྱང་·····
ཕྱེད་དང་གཉིས་ཡར་ཚད་ཚོགས་ན་དོན་སྟོན་ནུང་གི·····
སྐད་ཅིག་དུ་མ་ཅན་ཀྱི་སྒྲ། དབྱེ་ན། ཨ་ཨི་སོགས་
དབྱངས་ཡིག་དང་། ཀ་ཁ་སོགས་གསལ་བྱེད་གཉིས་
སོ། །གང་ཟག་གི་མཚན་ཉིད། ཕུང་པོ་ལྔའམ་གཞིའི་
ཚོགས་རྒྱུན་ལ་བཏགས་པའི་བཏགས་ཡོད། དཔེར་
ན་ལྷ་སྦྱིན་ལྟ་བུའོ། །སངས་མ་རྒྱས་པའི་དབང་དུ་བྱས་
སོ། །བློ་དང་། རིག་པ། ཤེས་པ་རྣམས་དོན་
གཅིག་ཡིན་ལ། མཚན་ཉིད་སྔར་བཤད་ཟིན་ཅིང་།

དབྱེ་ན། ཚད་མ། ཚད་མིན། རྟོག་པ། རྟོག་
མེད། འཁྲུལ་མ་འཁྲུལ། རང་རིག །གཞན་
རིག །སེམས་སེམས་བྱུང་རྣམས་སུ་ཡོད་པ་ལས།
ཚད་མའི་མཚན་ཉིད་རང་ཡུལ་གསར་དུ་རྟོགས་པའི་བློ།
དེས་ན། ཚད་མ་སླུ་མེད་ཅན་ཤེས་པ། ཞེས་པའི་
དོན་མི་སླུ་བ་ཙམ་མིན་གྱི། གསར་དུ་རྟོགས་པ་འདི་
ལྟ་བུ་ཡིན་ཞེས་ཤེས་པའི་ཕྱིར་དུ། མ་ཤེས་དོན་
གྱིས་གསལ་བྱེད་ཀྱང་། ཞེས་པས་གཞུང་སྔ་མའི་
དོན་གསལ་དུ་བཏང་བ་ཡིན་ནོ། །འོན་ཀྱང་གི་དོན་
གང་ཞེ་ན། གཞུང་སྔ་སྨའི་དོན་ལ། སྒྲ་བྱུང་ཚད་
མ་ལ་མ་ཁྱབ་པའི་སྐྱོན་མེད་པར་མ་ཟད། ཀུན་རྫོབ་
ཤེས་པ་ལ་ཁྱབ་ཆོས་པའི་སྐྱོན་ཡང་མེད། ཅེས་པའི་
དོན་ནོ། །ཚད་མིན་བློ་འི་མཚན་ཉིད། རང་ཡུལ་
གསར་དུ་རྟོགས་པ་མ་ཡིན་པའི་བློ། དབྱེ་ན།
བཅད་ཤེས་ལོག་ཤེས་ཐེ་ཚོམ་ཡིད་དཔྱོད་སྣང་ལ་མ་·····

ངེས་ཀྱི་བློ་དང་ལྡ། བཅད་ཤེས་ཀྱ་མཚན་ཉིད། རང་
འཛིན་ཉིད་ཀྱི་ཚད་མ་སྔ་མས་རྟོགས་ཟིན་ཁྱེད་པ་མ……
ཉམས་པའི་ཡུལ་ལ་སྒྲོ་འདོགས་གཅོད་ནུས་སུ་འཇུག…
པའི་བློ། དབྱེ་ན། མངོན་སུམ་ཚད་མས་དྲངས་པའི་
བཅད་ཤེས་གཉིས། དཔེ་རིམ་བཞིན། སྔོན་འཛིན་
དབང་པོ་འི་མངོན་སུམ་གྱིས་དྲངས་པའི་སྔོན་པོ་ངེས…
པའི་བློ་ལྟ་བུ་དང་། སྒྲ་མི་རྟག་པར་རྟོགས་པའི་
རྗེས་དཔག་ཚད་མས་དྲངས་པའི་སྒྲ་མི་རྟག་པར་ངེས……
པའི་བློ་ལྟ་བུའོ། །མངོན་སུམ་ཚད་མས་དྲངས་པའི་
མངོན་སུམ་ཕྱི་མ་རྣམས་ཀྱང་བཅད་ཤེས་ཡིན་ནོ། །
ལོག་ཤེས་ཀྱི་མཚན་ཉིད་དེ་མ་ཡིན་པ་ལ་དེར་འཛིན……
པའི་ཤེས་པ། དབྱེ་ན། སྒྲ་རྟག་འཛིན་གྱི་རྟོག་པ་
ལྟ་བུ། རྟོག་པ་ལོག་ཤེས་དང་ཟླ་བ་གཉིས་སྣང་གི་
དབང་ཤེས་ལྟ་བུ་རྟོག་མེད་ལོག་ཤེས་གཉིས། ཐེ་ཚོམ་
ཀྱི་མཚན་ཉིད། ཡུལ་མ་ངེས་པར་ཞེན་པའི་བློ།

དབྱེ་ན། ཐེ་ཚོམ་སྒྲོན་དུ་རྒྱུ་དང་ཤག་ལ་ཉལ་གཉིས།
དང་པོ་ལ་དབྱེ་ན། ཆ་མཉམ་དུ་འཛིན་པ་དང་།
ཤས་ཆེར་འཛིན་པ་གཉིས། དང་པོ་ནི་དཔེར་ན་སྒྲ་
རྟག་གམ་མི་རྟག་སྙམ་པ། གཉིས་པ་ལ། དོན་
འགྱུར་གྱི་ཐེ་ཚོམ་དང་། དོན་མི་འགྱུར་གྱི་ཐེ་ཚོམ་
གཉིས། དཔེ་རིམ་བཞིན། སྒྲ་ཕལ་ཆེར་མི་རྟག་
སྙམ་པའི་བློ་ལྟ་བུ། ཐེ་ཚོམ་ཤག་ལ་ཉལ་ལ་དབྱེ་ན།
རྟགས་ལ་མ་བརྟེན་པ་དང་བརྟེན་པ་གཉིས། དཔེ་རིམ་
བཞིན། ཀློན་པ་ར་རྩ་ཡོད་སྙམ་པའི་བློ་ལྟ་བུ་དང་།
མ་ངེས་པའི་རྟགས་ལ་བརྟེན་པའི་བློ་མཐའ་དག་གོ །
སྣང་ལ་མ་རྟོགས་པའི་བློའི་མཚན་ཉིད། རང་མཚན་
སྣང་ཞིང་དེ་ལ་སྒྲོ་འདོགས་གཅོད་མི་ནུས་པ། དབྱེ་ན།
འཁྲུལ་བའི་རྒྱུ་མཚན་གྱིས་སྣང་ལ་མ་རྟོགས་པ་དང་།
ཡིད་མ་གཏད་པའི་རྒྱུ་མཚན་གྱིས་སྣང་ལ་མ་རྟོགས······
པའི་བློ་གཉིས། དཔེ་རིམ་བཞིན་སྔོན་པོ་མི་རྟག་པ་

ལ་སྔོན་པོ་འི་དབང་པོ་འི་མངོན་སུམ་ལྟ་བུ་དང་། སེར་
པོ་ལ་ཡིད་གཏད་དུས་ཀྱི་དབང་པོ་འི་མངོན་སུམ་ལྟ་·····
བུའོ། །ཡིད་དཔྱོད་ཀྱི་དབག་སྒྲུབ་གཞན་དུ་བཤད་དོ། །
ཚད་མ་ལ་གྲངས་ངེས་ཀྱི་སྒོ་ནས་དེ་ན། མངོན་སུམ་
ཚད་མ་དང་། རྗེས་དཔག་ཚད་མ་གཉིས། མངོན་
སུམ་ཚད་མའི་མཚན་ཉིད། རྟོག་བྲལ་མ་འཁྲུལ་བ་
གང་ཞིག །རང་ཡུལ་གསར་དུ་རྟོགས་པ། འདི་
མངོན་སུམ་བཞི་ཀ་ལ་འགྲེའོ། །མངོན་སུམ་གྱི་
མཚན་ཉིད་རྟོག་བྲལ་མ་འཁྲུལ་བའི་ཤེས་པ། དབྱེ་ན།
དབང་པོ་འི། ཡིད་ཀྱི་མངོན་སུམ། རང་རིག །
རྣལ་འབྱོར་མངོན་སུམ་དང་བཞིའོ། །རིམ་པ་བཞིན་དུ།
རང་གི་བདག་རྐྱེན་དབང་པོ་གཟུགས་ཅན་ལས་དངོས་···
སུ་སྐྱེས་པའི་གཞན་རིག་གི་ཤེས་པ་རྟོག་བྲལ་མ·······
འཁྲུལ་བ། དཔེར་ན། གཟུགས་འཛིན་དབང་པོ་འི་
མངོན་སུམ། སྒྲ་འཛིན། དྲི་འཛིན། རོ་འཛིན།

རིག་འཛིན་དབང་པོ འི་མངོན་སུམ་དང་ལྡའོ། །མཚན་
ཉིད་རིམ་བཞིན། རང་གི་བདག་རྐྱེན་མིག་དབང་།
རྣ་བའི། སྣའི། ལྕེའི། ལུས་ཀྱི་དབང་པོ་ལས་
དངོས་སུ་སྐྱེས་པའི་གཞན་རིག་གི་ཤེས་པ་རྟོག་བྲལ་
མ་འཁྲུལ་བ། རང་གི་བདག་རྐྱེན་ཡིད་ཀྱི་དབང་པོ་
ལས་དངོས་སུ་སྐྱེས་པའི་གཞན་རིག་གི་ཤེས་པ་རྟོག་
བྲལ་མ་འཁྲུལ་བ། དཔེར་ན། གཟུགས་འཛིན་ཡིད་
ཀྱི་དབང་པོ འི་མངོན་སུམ་ནས། རིག་འཛིན་ཡིད་
ཀྱི་དབང་པོ འི་མངོན་སུམ་གྱི་བར་ལྡའོ། །མཚན་
ཉིད་རིམ་པ་བཞིན། རང་གི་བདག་རྐྱེན་གཟུགས་
འཛིན། སྒྲ་འཛིན། དྲི་འཛིན། རོ་འཛིན། རེག་འཛིན་
ཡིད་ཀྱི་དབང་པོ་ལས་དངོས་སུ་སྐྱེས་པའི་གཞན་རིག་
ཤེས་པ་རྟོག་བྲལ་མ་འཁྲུལ་བ། དབང་མངོན་སྐད་ཅིག་
ཕྱི་མ་རྣམས་ཡིད་མངོན་ཡིན་དེ། རང་གི་གཟུང་དོན་
གྲོགས་སུ་ཡོད་པའི་དབང་མངོན་གཅིག་གིས་དེ་མ་ཐག་

རྐྱེན་བྱས་པ་ལས་བྱུང་བའི་གཞན་རིག་གི་ཤེས་པ་རྟོག་
བྲལ་མ་འཁྲུལ་བ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཡིད་ཤེས་ཡིན་ཏེ།
རང་གི་བདག་རྐྱེན་ཡིད་དབང་ལས་དངོས་སུ་སྐྱེས་པའི་
ཤེས་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཏེ། རང་དང་རིགས་མཐུན་
པའི་རྣམ་ཤེས་སྔ་མ་བཀག་ཁ་མ་ལས་སྐྱེས་པའི་ཤེས་
པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཞེས་འཆད་པ་འཐད་པ་འདྲའོ། །
རང་གི་མངོན་སུམ་གྱི་མཚན་ཉིད། ཁ་ནང་ཁོ་ནར་ཕྱོགས་
པའི་འཛིན་རྣམ། ཤེས་པ་ཀུན་གྱི་སྟེང་ན་ཡོད། རྣམ་
འབྱོར་མངོན་སུམ་གྱི་མཚན་ཉིད། ཡང་དག་པའི་དོན་
བསྒོམས་པའི་སྟོབས་ལས་བྱུང་བའི་འཕགས་པའི་......
ཤེས་པ་རྟོག་བྲལ་མ་འཁྲུལ་བ། དབྱེ་ན། ཉན་ཐོས་
རང་རྒྱལ་ཐེག་ཆེན་གྱི་རྣལ་འབྱོར་མངོན་སུམ་དང་......
གསུམ། དཔེ་རིམ་བཞིན། ཉན་ཐོས་ཀྱི་མཐོང་ལམ་
དང་། རང་རྒྱལ་གྱི་མཐོང་ལམ་ལྟ་བུའོ། །རྗེས་དཔག་
ཚད་མའི་མཚན་ཉིད། ཚུལ་གསུམ་ཚང་བའི་རྟགས་

ལ་བརྟེན་ནས་རང་ཡུལ་ལྐོག་གྱུར་གསར་དུ་རྟོགས་······
པའི་བློ། །དབྱེ་ན་གསུམ་ལས། དངོས་པོ་སྟོབས་
ཞུགས་ཀྱི་རྗེས་དཔག་ནི། བྱས་པའི་རྟགས་ལ་བརྟེན
ནས་སྒྲ་མི་རྟག་པར་རྟོགས་པའི་བློ་ལྟ་བུ། གྲགས་
པའི་རྗེས་དཔག་ནི། རྟོགས་ཡུལ་ན་ཡོད་པའི་རྟགས་
ལ་བརྟེན་ནས་རི་བོང་ཅན་ཟླ་བའི་སྒྲས་བརྗོད་རུང་དུ་རྟོགས་
པའི་རྗེས་དཔག་ལྟ་བུ། ཡིད་ཆེས་རྗེས་དཔག་ནི།
དཔྱད་པ་གསུམ་གྱིས་དག་པའི་ལུང་ལ་བརྟེན་ནས་སྦྱིན་
པས་ལོངས་སྤྱོད་ཅེས་སོགས་ཀྱི་ལུང་རང་གི་བསྟན་བྱའི་
དོན་ལ་མི་སླུ་བར་རྟོགས་པའི་བློ་ལྟ་བུའོ། །ཚད་མ་
ལ་ཡུལ་ཅན་ལ་ངེས་པ་འདྲེན་ནུས་ཀྱི་སྒོ་ནས་དབྱེ་ན།
རང་ལས་ངེས་ཀྱི་ཚད་མ་དང་། གཞན་ལས་ངེས་ཀྱི་
ཚད་མ་གཉིས། དང་པོ་འི་མཚན་ཉིད། ཚད་མ་
གང་ཞིག་རང་ཉིད་ཚད་མ་ཡིན་པར་རང་སྟོབས་ཀྱིས་····
ངེས་པ་འདྲེན་པ། དཔེར་ན། རང་ཉིད་ཚད་མ་ཡིན་

པར་རང་སྟོབས་ཀྱིས་ངེས་པ་འདྲེན་པའི་རྗེས་དཔག་
དང་། མངོན་སུམ་བཞི་ལྟ་བུའོ། །གཉིས་པའི་མཚན་
ཉིད། ཚད་མ་གང་ཞིག་རང་ཉིད་ཚད་མ་ཡིན་པར་
གཞན་སྟོབས་ཀྱིས་ངེས་པ་འདྲེན་པ། དཔེར་ན།
རང་ཉིད་ཚད་མ་ཡིན་པར་གཞན་སྟོབས་ཀྱིས་ངེས་པ་
འདྲེན་པའི་རྗེས་དཔག་དང་། མངོན་སུམ་ཚད་མ་
གསུམ་ལྟ་བུའོ། ཡང་ན་དེ་གཉིས་ཀྱི་དཔེ་རིམ་བཞིན་
ཚད་མའི་བརྡ་ལ་བྱང་བའི་སྐྱེས་བུའི་རྒྱུད་ཀྱི་ཚད་མ་ལྟ་
བུ་དང་། ཚད་མའི་བརྡ་ལ་མ་བྱང་བའི་སྐྱེས་བུའི་
རྒྱུད་ཀྱི་ཚད་མ་ལྟ་བུའོ། །མཁས་པ་ཁ་ཅིག །རང་ལས་
ངེས་དང་གཞན་ལས་ངེས་ཀྱི་ཚད་མའི་མཚན་ཉིད་རིམ་
བཞིན་ཚད་མ་གང་ཞིག །རང་ཉིད་མི་སླུ་བ་ཅན་དུ་རང་
སྟོབས་ཀྱིས་ངེས་པ་འདྲེན་ནུས་པ་དང་། གཞན་
སྟོབས་ཀྱི་ངེས་པ་འདྲེན་པ་གཉིས། དང་པོ་ལ་དབྱེ་
ན། རྗེས་དཔག་ཚད་མ་དང་། རང་རིག་མངོན་

སུམ་ཚད་མ་དང་། དོན་བྱེད་སྣང་གི་མངོན་སུམ་ཚད་
མ་དང་། གོམས་པ་ཅན་གྱི་མངོན་སུམ་ཚད་མ་དང་།
གཞན་ལས་ངེས་ནི་འཁྲུལ་རྒྱུ་ཅན་གྱི་མངོན་སུམ་ཚད་··
མ་སྟེ། ད་ལྟ་རྒྱང་རིང་བོ་འི་དམར་འབར་བ་མེའི་
ཁ་དོག་ཡིན་མིན་དུ་ཐེ་ཚོམ་སྐྱེད་ཅིང་ཕྱིས་ཚད་མ······
གཞན་ལ་བརྟེན་ནས་རང་ཉིད་རྒྱང་རིང་པོ་འི་དམར······
འབར་བ་མེའི་ཁ་དོག་ཡིན་པ་ལ་མི་སླུ་བ་ལྟ་བུ་ཅན་དུ་
ངེས་རྒྱུའི་རྒྱང་རིང་པོ་འི་དམར་འབར་བ་འཛིན་པའི···
དབང་མངོན་ལྟ་བུའོ། །རྟོག་པའི་མཚན་ཉིད། རང་
གི་སྣང་ཡུལ་ཡིན་ན་སྤྱི་མཚན་ཡིན་དགོས་པ། རྟོག་
མེད་ཤེས་པའི་མཚན་ཉིད། ཤེས་པ་གང་ཞིག །
རང་གི་སྣང་ཡུལ་ཡིན་ན་རང་མཚན་དང་གཞི་མ་གྲུབ··
གང་རུང་ཡིན་དགོས་པ། རྟོག་པ་ལ་སྒྲོར་ཚུལ་གྱི་
སྒོ་ནས་དབྱེ་ན། སྒྲ་སྒྲོར་རྟོག་པ་དང་དོན་སྒྲོར་རྟོག་
པ་གཉིས། དང་པོ་འི་མཚན་ཉིད་བརྡ་དུས་ཀྱི་མིང་

དང་ཐ་སྙད་ཀྱི་དོན་གཉིས་སྦྱར་ནས་འཛིན་པའི་ཞེས་པ། དཔེར་ན་ཡལ་འདབ་ཅན་གྱི་ཤིང་ངོ་སྙམ་པའི་བློ་ལྟ་…… བུའོ། །གཉིས་པའི་མཚན་ཉིད། ཁྱད་གཞི་ཁྱད་ཆོས་སྦྱར་ནས་འཛིན་པའི་ཞེས་པ། དཔེར་ན་སྐྱེས་བུ་དབྱུག་པ་ཅན་ནོ་སྙམ་དུ་འཛིན་པའི་བློ་ལྟ་བུའོ། །

རྟོག་པ་ལ་སྣང་ཡུལ་གྱི་སྒོ་ནས་དབྱེ་ན། སྒྲ་སྤྱི་ཀྱང་པ་ལ་སྣང་བ་དང་། དོན་སྤྱི་ཀྱང་པ་ལ་སྣང་བ་དང་། གཉིས་ཀ་སྣང་བའི་རྟོག་པ་གསུམ། དཔེ་རིམ་བཞིན་བརྡ་ལ་མ་བྱང་བའི་རྒྱུད་ཀྱི་བུམ་པའི་སྒྲ་སྤྱི་སྣང་བའི་བློ་ལྟ་བུ་དང་། བརྡ་ལ་མ་བྱང་བའི་སྐྱེས་བུའི་རྒྱུད་ཀྱི་བུམ་པའི་དོན་སྤྱི་སྣང་བའི་བློ་ལྟ་བུ་དང་། བརྡ་ལ་བྱང་བའི་སྐྱེས་བུའི་རྒྱུད་ཀྱི་བུམ་འཛིན་རྟོག་པ་ལྟ་བུ།

རྟོག་པ་ལ་དགོས་པའི་སྒོ་ནས་དབྱེ་ན། བརྡ་རྗེས་ཅན་གྱི་རྟོག་པ་དང་། དོན་གཞན་ལ་སྒྲོ་འདོགས་པའི་རྟོག་པ་དང་། ལྐོག་ཏུ་གྱུར་པའི་དོན་གྱི་རྟོག་པ་གསུམ།

དང་པོ་ནི། གྲུབ་པའི་སྤྱི་འཛིན་ཞེས་པ་ལྟ་བུ།
གཉིས་པ་ནི། མིག་རྒྱུ་ལ་ཚུར་འཛིན་གྱི་ཞེས་པ་ལྟ་
བུ།། གསུམ་པ་ལ་བཞི་ལས། རྟགས་འཛིན་པའི་
སེམས་ནི་དེ་སྐབས་ཀྱི་རྗེས་དཔག་གི་ཉེར་ལེན་དུ་གྱུར······
པའོ་དེ་སྐབས་ཀྱི་ཚུལ་གསུམ་གང་རུང་ངེས་པའི་བློ།
རྗེས་དཔག་ནི་བཤད་ཟིན་ནོ། །དྲན་པ་ནི་འདས་པ་
ལ་དམིགས་པའི་རྟོག་པ། མངོན་འདོད་ལས་བྱུང་
བའི་རྟོག་པ་ནི། སྒྲ་ཙམ་གྱི་རྗེས་སུ་འབྲངས་པའི་
རྟོག་པའོ། །རྟོག་མེད་ཞེས་པ་ལ་དབྱེ་ན། རྟོག་མེད་
འཁྲུལ་ཞེས་དང་། རྟོག་མེད་མ་འཁྲུལ་བའི་ཞེས་པ་
གཉིས། དང་པོའི་མཚན་ཉིད། རང་གི་བདག་རྐྱེན་
དབང་པོ་བསྐྱེད་པ་ལས་བྱུང་བའི་ཞེས་པ། དབྱེ་ན།
དབང་ཞེས་འཁྲུལ་པ་དང་། རྟོག་མེད་ཡིད་ཞེས་
འཁྲུལ་པ་གཉིས། དཔེ་རིམ་བཞིན། ཟླ་བ་གཉིས་
སྣང་གི་དབང་ཞེས་ལྟ་བུ་དང་། རྨི་ལམ་གསལ་སྣང་

གི་ཞེས་པ་ལྟ་བུའོ། །གཉིས་པ་ནི། སྤྱིར་བཤད་པའི་མངོན་སུམ་ཐམས་ཅད་དོ། །འཁྲུལ་རྒྱུ་ནི་རྣམ་པ་བཞི་སྟེ། གནས་ལ་ཡོད་པ་གྲུར་ཞུགས་པའི་དབང་གིས་ལྗོན་ཤིང་འགྲོར་སྣང་གི་ཞེས་པ་ལྟ་བུ། རྟེན་ལ་ཡོད་པ་མིག་དབང་རབ་རིབ་ཀྱིས་དཀྲུགས་པའི་······ དབང་གིས་དུང་སེར་པོར་སྣང་བའི་ཞེས་པ་ལྟ་བུ་དང་། ཡུལ་ལ་ཡོད་པ་མགལ་མེ་མྱུར་དུ་བསྐོར་བའི་དབང་··· གིས་འཁོར་ལོར་སྣང་བའི་ཞེས་པ་ལྟ་བུ་དང་། དེ་མ་ཐག་རྐྱེན་ལ་ཡོད་པ་ཞེ་སྡང་དྲག་པོས་ཡིད་ཞེས······ འཁྲུགས་པའི་བློ་ལྟ་བུའོ། །ཤར་ལ་མངོན་སུམ་ལྟར་སྣང་གི་མཚན་ཉིད། རང་གི་སྣང་ཡུལ་ལ་འཁྲུལ་པའི་ཞེས་པ། དབྱེ་ན་རྟོག་མེད་མངོན་སུམ་ལྟར་སྣང་དང་རྟོག་པ་མངོན་སུམ་ལྟར་སྣང་། མཚན་ཉིད་དང་དབྱེ་བ་སྤྱིར་བཤད་ཟིན་ཏོ། །འཁྲུལ་ཞེས་ཀྱི་མཚན་ཉིད། དེ་མ་ཡིན་པ་ལ་དེར་འཛིན་གྱི་ཞེས་པ། དབྱེ་

ན་གཉིས་ལས། རྟོག་པ་འཁྲུལ་ཞེས་ནི། སྒྲ་རྟག་
འཛིན་གྱི་རྟག་པ་ལྟ་བུ་དང་། རྟོག་མེད་འཁྲུལ་ཞེས་
ནི་བཤད་ཟིན་ཏོ། །མ་འཁྲུལ་བའི་ཞེས་པའི་མཚན་
ཉིད། ཡུལ་གྱི་གནས་ལུགས་རིག་པའི་ཞེས་པ།
དབྱེ་ན། མངོན་སུམ་དང་། ཞེན་ཡུལ་ལ་མ་
འཁྲུལ་བའི་རྟོག་པ་གཉིས། གཉིས་པ་ནི། རྗེས་
དཔག་ལྟ་བུའོ། །རང་རིག་གི་མཚན་ཉིད། འཛིན
རྣམ། གཞན་རིག་གི་མཚན་ཉིད་གཟུང་རྣམ། སེམས་
ཀྱི་མཚན་ཉིད། ཡུལ་དང་ཡུལ་གྱི་ཁྱད་པར་གཉིས་
ཀྱི་ནང་ནས་ཡུལ་ཙམ་རིག་པ། དབྱེ་ན། རྣམ་ཤེས་ཚོགས་
དྲུག་གམ་བརྒྱད། སེམས་བྱུང་གི་མཚན་ཉིད།
ཡུལ་གྱི་ཁྱད་པར་རིག་པ། དབྱེ་ན། ལྔ་བཅུ་རྩ་གཅིག།
ཞར་ལ་ཚད་འབྲས་ཀྱི་རྣམ་གཞག་འཆད་པ་ནི། འདྲེས་
རྟེ་དང་པོའི་སྐབས་སུ། སྔོན་པོ་གཞལ་བྱ། སྔོན་པོའི་
རྣམ་པ་ཤར་ནས་སྔོན་པོ་ལ་གསར་དུ་མི་བསླུ་བའི་ཞེས་...

པ་ཚད་མ། སྔོན་པོ་དངོས་སུ་རྟོགས་པའི་ཚད་མ་འབྲས་

བུར་འཇོག་པ། འབྲས་རྟོགས་གཉིས་པའི་སྐབས་སུ།

གཟུང་རྣམ་གཞལ་བྱ། གཟུང་རྣམ་ཡོངས་སུ་དཔྱོད་བྱེད་

འཛིན་རྣམ་ཚད་མ། གཟུང་རྣམ་ཉམས་སུ་མྱོང་བའི་

རང་རིག་འབྲས་བུར་འཇོག་ཅིང་། འབྲས་རྟོགས་

གསུམ་པའི་སྐབས་སུ། སྔོན་པོ་གཞལ་བྱ། སྔོན་པོའི་

རྣམ་པ་ཤར་ནས་སྔོན་པོ་ལ་གསར་དུ་མི་སླུ་བའི་ཞེས་··

པ་ཚད་མ། སྔོན་པོ་ལ་བལྟོས་ནས་རང་གི་བདག་

ཉིད་དུ་གྱུར་པའི་ཡུལ་དངོས་སུ་རྟོགས་པའི་ཚད་མ······

འབྲས་བུར་འཇོག་གོ །རྗེས་དཔག་གི་ཚད་འབྲས་ནི།

སྒྲ་མི་རྟག་པ་གཞལ་བྱ། སྒྲ་མི་རྟག་པར་སྒྲུབ་པའི་

ཚུལ་གསུམ་ཚང་བའི་རྟགས་ལས་སྒྲ་མི་རྟག་ང་འི་རྣམ···

པ་ཤར་ནས་སྒྲ་མི་རྟག་པ་ལ་གསར་དུ་མི་སླུ་པའི······

ཞེས་པ་ཚད་མ། སྒྲ་མི་རྟག་པར་དངོས་སུ་རྟོགས་

པའི་རྗེས་དཔག་འབྲས་བུ། སེམས་ཙམ་པའི་སྐབས་

སྒོ། དབང་ཤེས་ཀྱི་རྐྱེན་གསུམ་གྱི་གོ་དོན་ཇི་ལྟ་བུ་
ཞེ་ན། དབང་ཤེས་ཀྱི་དམིགས་རྐྱེན་ཕྱི་མཚན་ཉིད།
རང་གིས་བསྐྲོས་པའི་བག་ཆགས་ཀྱི་དབང་གིས་རང་……
འབྲས་དབང་ཤེས་ཡུལ་གྱི་རྣམ་ལྡན་དུ་གཙོ་བོར་སྐྱེད་….
བྱེད། དཔེར་ན་སྔོར་སྣང་དབང་ཤེས་སྔ་མ་ནི་ཤེས་པ་
གཞན་གྱིས་བར་མ་ཆོད་དམ་མ་ཆོད་ཀྱང་རུང་། རང་གི་
རིགས་འདྲ་སྔོར་སྣང་དབང་ཤེས་ཕྱི་མའི་དམིགས་རྐྱེན་ཡིན་··
པ་བཞིན་ནོ། །གཟུང་རྣམ་དམིགས་རྐྱེན་དུ་བཤད་པ་ནི།
ཐ་སྙད་དུ་ཡིན་གྱི་སྤྱིར་མ་ཡིན་ནོ། །དབང་ཤེས་ཀྱི་
བདག་རྐྱེན་གྱི་མཚན་ཉིད། དབང་ཤེས་ཡུལ་འཛིན་
དུ་གཙོ་བོར་སྐྱེད་བྱེད་ཀྱི་ས་བོན། དཔེར་ན་སྔར་སྣང་
དབང་ཤེས་སྔ་མའི་ནུས་པའི་དབང་གིས་སྔོར་སྣང་……
དབང་ཤེས་སྔོན་པོ་འཛིན་ནུས་སུ་གཙོ་བོར་སྐྱེད་པའི་…
ཀུན་གཞིའི་སྟེང་གི་ནུས་པ་ལྟ་བུའོ། །དེ་མ་ཐག་རྐྱེན་
གྱི་མཚན་ཉིད་སྔར་བཞིན་ལ་དཔེར་ན་ཤེས་པ་སྔ་མའི་··

ཉམས་པའི་དབང་གིས་སྔོར་སྣང་དབང་ཤེས་སྐྱོང་བའི་ངོ་ ——
བོར་གཙོ་བོར་དངོས་སུ་སྐྱེད་པ་ཤེས་རྒྱུད་ཀྱི་སྟེང་གི་
དུས་པ་ལྔ་བྱུའོ། །ཡུལ་རྟོགས་པའི་ཐབས་ལ། འགལ་
བ། འབྲེལ་བ། དགག་པ། སྒྲུབ་པ། སྤྱི།
བྱེ་བྲག །གཅིག་དང་ཐ་དད། སེལ་འཇུག་དང་།
སྒྲུབ་འཇུག །མཚན་ཉིད་དང་མཚོན་བྱ། རྫས་
ཆོས་དང་ལྡོག་ཆོས། རྫས་དཔག་རྣམ་གཉིས་གདན་
ལ་དབབ་པའོ། །འགལ་བའི་མཚན་ཉིད་མི་མཐུན་
པར་གནས་པའོ། །དབྱེ་ན། ལྷན་ཅིག་མི་གནས་
འགལ་དང་། ཕན་ཚུན་སྤང་འགལ། ཚད་མས
གནོད་འགལ་དང་གསུམ། རིམ་པ་བཞིན། ཕན་
ཚུན་བྱེད་པ་འགལ་སྟོབས་མཉམ་དུ་འགྲོགས་སུ་མི་ ····
རུང་བ། དབྱེ་ན། བེམ་པོར་གྱུར་པའི་ལྷན་ཅིག་
མི་གནས་འགལ། ཤེས་པར་གྱུར་པ་དི། ཕྲོག་
ཆགས་སུ་གྱུར་པའི་ལྷན་ཅིག་མི་གནས་འགལ་གསུམ།

དཔེ་དང་པོ་ཚ་རིག་དང་གྲང་རེག་ལྟ་བུ། སྣང་སྟོན་ལྟ་བུ། གཉིས་པའི་དཔེ་སྒྲ་མི་རྟག་རྟོགས་ཀྱི་རྗེས་དཔག་དང་སྒྲ་རྟག་འཛིན་གྱི་སྒྲོ་འདོགས་ཀུན་བཏགས་··· མངོན་གྱུར་ལྟ་བུ། གསུམ་པ་སྤྲུལ་དང་ཉེའུ་ལེ་ལྟ་བུ། ཕན་ཚུན་སྤང་འགལ་གྱི་མཚན་ཉིད། ཆོས་དེ་ལས་ཐ་དད། ཁྱོད་ཀྱང་ཡིན་ཆོས་དེ་ཡིན་པའི་གཞི་མཐུན་མི་སྲིད་པ། དབྱེ་ན། དངོས་འགལ་དང་བརྒྱུད་འགལ་གཉིས། དང་པོ་འི་མཚན་ཉིད། ཆོས་དེ་དང་མི་མཐུན་པར་གནས་ངའི་གཙོ་བོ་གང་ཞིག །ཁྱོད་དང་ཆོས་དེ་གང་ཡང་མ་ཡིན་པའི་ཕུང་གསུམ་མེད་པ།

དཔེར་ན་རྟག་པ་དང་མི་རྟག་པ་ལྟ་བུ། བརྒྱུད་འགལ་གྱི་མཚན་ཉིད། ཆོས་དེ་དང་མི་མཐུན་པར་གནས་པ་གང་ཞིག །ཆོས་དེ་རྣམ་པར་བཅད་ཕྱོགས་སུ་གནས་པ་མ་ཡིན་པ། དཔེར་ན་བྱས་པ་དང་རྟག་པ་ལྟ་བུའོ། །

ཞར་ལ་རང་བཞིན་གྱི་འགལ་བའི་མཚན་ཉིད། ཁྱོད་

ཆོས་དེ་དང་མི་མཐུན་པར་གནས་པའི་གཙོ་བོ་ཡིན་པ།

ཚ་གྲང་ལྟ་བུ། ཚད་མས་གནོད་འགལ་གྱི་མཚན་ཉིད།

གང་རུང་གཅིག་གིས་ཅིག་ཤོས་དངོས་སུ་འགོག་བྱེད་

སྒྲུབ་པའི་གཅིག་ནས་ཅིག་ཤོས་དང་མི་མཐུན་པ།

དཔེར་ན་བུམ་པ་དང་རྟག་པ་ལྟ་བུ། འབྲེལ་བའི་མཚན

ཉིད། ཁྱོད་ཆོས་དེ་ལས་ཐ་དད། ཆོས་དེ་བཀག་ན་

ཁྱོད་ཁེགས་པ། དབྱེ་ན་བདག་གཅིག་འབྲེལ་དང་དེ་

བྱུང་འབྲེལ་གཉིས། མཚན་ཉིད་རིམ་བཞིན། ཆོས་

དེའི་ཁྱབ་བྱ་གང་ཞིག ཆོས་དེ་ལས་དོན་གཞན་མ་

ཡིན་པ་དང་ཡིན་པ། ཁྱབ་བྱའི་མཚན་ཉིད་འབྲེལ་བ་

དང་གཅིག །ཁྱབ་བྱེད་ཀྱི་མཚན་ཉིད། ཆོས་དེ་ཁྱོད་

ལས་ཐ་དད། ཁྱོད་བཀག་ན་ཆོས་དེ་ཁེགས་པ། ཁྱབ་

མཉམ་གྱི་མཚན་ཉིད། ཁྱོད་ཆོས་དེ་ལས་ཐ་དད། ཁྱོད་

བཀག་ན་ཡང་ཆོས་དེ་ཁེགས། ཆོས་དེ་བཀག་ན་

ཡང་ཁྱོད་ཁེགས་པ། དུས་མཉམ་གྱི་མཚན་ཉིད། ཁྱོད་

ཆོས་དེ་ལས་ཐ་དད། ཁྱོད་ཀྱི་དུས་ན་ཡང་ཆོས་དེ་
གྲུབ། ཆོས་དེའི་དུས་ན་ཡང་ཁྱོད་གྲུབ་པ། དགག་
པའི་མཚན་ཉིད། ཆོས་གང་ཞིག །ཁྱོད་ཀྱི་དོན་སྤྱི་
འཆར་བ། ཁྱོད་ཀྱི་དགག་བྱའི་དོན་སྤྱི་འཆར་བ་ལ་
བལྟོས་པ། སྒྲུབ་པའི་མཚན་ཉིད། ཆོས་གང་ཞིག །
ཁྱོད་ཀྱི་དོན་སྤྱི་འཆར་བ་ཁྱོད་ཀྱི་དགག་བྱའི་དོན་སྤྱི་… …
འཆར་བ་ལ་མི་བལྟོས་པ། དཔེར་ན། བུམ་པ་ལྟ་
བུ། དགག་པ་ལ་དབྱེ་ན། མེད་དགག་དང་མ་ཡིན་
དགག་གཉིས། མེད་དགག་གི་མཚན་ཉིད། དགག་
པ་གང་ཞིག རང་བརྗོད་པའི་སྒྲས་རང་ཀི་དགག་བྱ་
བཀག་ཤུལ་དུ་ཆོས་གཞན་མི་འཕེན་པ། དཔེར་ན།
བུམ་མེད་ལྟ་བུའོ། །མ་ཡིན་དགག་གི་མཚན་ཉིད།
དགག་པ་གང་ཞིག །རང་བརྗོད་པའི་སྒྲས་རང་གི་
དགག་བྱ་བཀག་ཤུལ་དུ་ཆོས་གཞན་འཕེན་པ། དབྱེ་ན།
ཆོས་གཞན་ཤུགས་ལ་འཕེན་པའི་མ་ཡིན་དགག །ཆོས་

གཞན་དངོས་སུ་འཛིན་པའི་མ་ཡིན་དགག   །དངོས་
ཤུགས་གཉིས་ཀ་ལ་འཛིན་པའི་མ་ཡིན་དགག   །ཆོས་
གཞན་སྐབས་སྟོབས་ཀྱིས་འཛིན་པའི་མ་ཡིན་དགག་···
དང་བཞི།   དཔེ་རིམ་བཞིན།   ལྷ་སྦྱིན་ཚོན་པོ་ཉིན་
པར་ཟན་མི་ཟ་བ་ལྟ་བུ།   བུམ་མེད་ཡོད་པ་ལྟ་བུ། ལྷ་
སྦྱིན་ཚོན་པོ་ཉིན་པར་ཟན་མི་ཟ་བ་རིད་པ་མ་ཡིན་པ···
ཡོད་པ་དང་།   འདི་བྲམ་གཏོལ་གང་ཡིན་དྲིས་པ་ན་
བྲམ་ཟེ་མ་ཡིན་ཞེས་བརྗོད་པའི་ཚེ་འདི་ཛྲ་མ་ཟེ་མ་ཡིན···
པ་ལྟ་བུའོ།   །སྤྱིའི་མཚན་ཉིད།   དུ་མ་ལ་རྗེས་འགྲོ་
བྱེད་པ།   བྱེ་བྲག་གི་མཚན་ཉིད།   ཁྱོད་ཆོས་དེ་ཡིན།
ཆོས་དེ་ལ་བདག་གཅིག་ཏུ་འབྲེལ།   ཁྱོད་མ་ཡིན་ཞིང་
ཆོས་དེ་ཡིན་པ་དུ་མ་གསལ་བ།   སྤྱི་ལ་དབྱེ་ན།   རིགས་
སྤྱི།   ཚོགས་སྤྱི།   དོན་སྤྱི།   སྒྲ་སྤྱི་དང་བཞིའོ།
ཆོས་དེའི་རིགས་སྤྱིའི་མཚན་ཉིད།   ཆོས་དེ་ཁྱོད་ཡིན།
དེ་ཁྱོད་དང་བདག་གཅིག་ཏུ་འབྲེལ།   དེ་མ་ཡིན་ཞིང་

ཀློད་ཡིན་པ་དུ་མ་གསུབ་པ། དཔེར་ན་གསེར་བུམ་ལ་
ལྟོས་དེ་བུམ་པ་ལྟ་བུ། ཚོགས་སྤྱིའི་མཚན་ཉིད།
ཡ་གྱལ་དུ་མ་ཚོགས་པ། དཔེར་ན་ནགས་ཚལ། བུམ་
པ་ལྟ་བུ། ཆོས་དེའི་དོན་སྤྱིའི་མཚན་ཉིད། རྟོག་
པ་ལ་ཆོས་དེའི་དོན་དུ་སྣང་བ་གང་ཞིག །དངོས་པོ་
མ་ཡིན་པ། དཔེར་ན། དངོས་པོ་དངོས་མེད་གཉིས་
ཀ་ལ་བརྟེན་པའི་སྒྲ་དོན་གསུམ། དཔེ་རིམ་བཞིན་རྟོག་
པ་ལ་སྔོ་ཕྱིར་ཞབས་ཞུམ་དུ་སྣང་བ་ལྟ་བུ་དང་། རྟོག་
པ་ལ་ནམ་མཁར་སྣང་བ་ལྟ་བུ་དང་། རྟོག་པ་ལ་ཤེས་
བྱར་སྣང་བ་ལྟ་བུའོ། །སྒྲ་སྤྱིའི་མཚན་ཉིད། རྟོག་
པ་ལ་མིང་དུ་སྣང་བ་གང་ཞིག དངོས་པོ་མ་ཡིན་པ།
དཔེར་ན། རྟོག་པ་ལ་བུམ་པ་ཞེས་པའི་སྒྲར་སྣང་བ་
ལྟ་བུའོ། །སྤྱི་བྱེ་བྲག་ལ་བརྟོས་པའི་ཚིག་རྐྱང་དང་།
གཉིས་ཚོགས་བཞག་པའི་དགག་སྒྲུབ་གཞན་དུ་འཆད་···
དོ། །གཅིག་གི་མཚན་ཉིད། ཆོས་གང་ཞིག །རྟོག་

པ་ལ་ཐ་དད་དུ་མི་འཆར་བ། དུ་མའི་མཚན་ཉིད།
ཆོས་གང་ཞིག །རྟོག་པ་ལ་ཐ་དད་དུ་འཆར་བ། གཅིག་
ལ་དཔེར་ན་རྫས་གཅིག་དང་ལྡོག་པ་གཅིག །རྫས་གཅིག་
གི་མཚན་ཉིད། མངོན་སུམ་ལ་སྣང་བ་གང་ཞིག །ཐ་
དད་དུ་མི་སྣང་བ། དཔེར་ན་བུམ་མི་རྟག་ལྟ་བུ། རྫས་
གཅིག་ལ་གཅིག་གིས་མ་ཁྱབ་པོ། །ལྡོག་པ་གཅིག་ནི་
བུམ་པ་དང་བུམ་པ་ལྟ་བུ། ཐ་དད་ཀྱི་མཚན་ཉིད།
གཞི་གྲུབ་ཆོས་རེ་དང་དངོས་མིང་ཐ་དད་དུ་གོ་བ།
དཔེར་ན། རྫས་ཐ་དད། ལྡོག་པ་ཐ་དད་གཉིས། རྫས་
ཐ་དད་ཀྱི་མཚན་ཉིད་ མངོན་སུམ་ལ་ཐ་དད་དུ་སྣང་
བ། དཔེར་ན། ཀ་བུམ་ལྟ་བུ ལྡོག་པ་ཐ་དད་
ནི་བུམ་མི་རྟག་ལྟ་བུ། སེལ་འཇུག་གི་མཚན་ཉིད།
ཆོས་རེའི་ཡུལ་ཅན་གང་ཞིག །ཆོས་རེ་དང་ཡིན་
ཁྱབ་མཉམ་པའི་ཆོས་ཀུན་ཡོད་ཀྱང་བློད་ཀྱིས་ཡུལ་དུ···
མི་བྱེད་པ། དཔེར་ན། སེལ་འཇུག་སྒྲིན་ཅི་ལོག་ས་

ལོག་གཉིས། དབྱེ་རིམ་བཞིན། སྒྲ་རྟག་འཛིན་གྱི་
རྟོག་པ་ལྟ་བུ་དང་། སྒྲ་མི་རྟག་པར་རྟོགས་པའི་བློ་
ལྟ་བུའོ། །ཡང་ན། སེལ་འཇུག་ལ་རྗོད་བྱེད་ཀྱི་སྒྲ་
དང་། རྟོག་པ་དང་། རྟགས་རྣམས་སུ་ཡོད་དོ། །
སྒྲུབ་འཇུག་གི་མཚན་ཉིད། ཆོས་དེའི་ཡུལ་ཅན་གང་
ཞིག །ཆོས་དེ་དང་ཡིན་ཁྱབ་མཉམ་པའི་ཆོས་ཀུན་
ཡོད་ན། དངོས་ཀྱིས་ཡུལ་དུ་བྱེད་པ། དབྱེ་ན་
སྒྲུབ་འཇུག་འཁྲུལ་ཤེས་དང་། མ་འཁྲུལ་བའི་
ཤེས་པ་གཉིས། དཔེར་ན་ཟླ་བ་གཉིས་སྣང་གི་དབང་
ཤེས་ལྟ་བུ་དང་། སྔར་བཤད་པའི་མངོན་སུམ་ཐམས་
ཅད་དོ། །ཡང་ན་དེ་གཉིས་ཀྱི་མཚན་ཉིད། ཆ་ཤས་
སུ་ཕྱེ་ནས་ཡུལ་དུ་བྱེད་པ་དང་ཆ་ཤས་སུ་ཕྱེ་ནས་ཡུལ་
དུ་མི་བྱེད་པ་ཞེས་ཟེར་ངོ་། །གཞན་སེལ་གྱི་མཚན་ཉིད།
རང་གི་བསལ་བྱ་ཆིག་གིས་ཟིན་པར་བཅད་ནས་རྟོགས་
བར་བྱ་བའི་ཆོས། དབྱེ་ན། གཉིས་ལས། མེད་

དགག་གི་སེལ་བ་ནི། བུམ་མིན་གྱི་སྟེང་དུ་བུམ་པས་
དབེན་པ་ལྟ་བུ། མ་ཡིན་དགག་གི་གཞན་སེལ་ལ་
དབྱེ་ན། དོན་གྱི་གཞན་སེལ་དང་། བློ་ཡི་གཞན་
སེལ་གཉིས། དང་པོ་ནི། བུམ་པ་ཡིན་པ་ལས་
ལོག་པ་ལྟ་བུ། གཉིས་པ་ནི། རྟོག་པ་ལ་བུམ་མ་
ཡིན་ལས་ལོག་པར་སྣང་བ་ལྟ་བུ། མཚན་ཉིད་ཀྱི་
མཚན་ཉིད། དོན་ཆོས་གསུམ་ཚང་བ། མཚན་ཉིད་
མ་ཡིན་པའི་མཚན་ཉིད། དོན་ཆོས་གསུམ་མ་ཚང་བ།
མཚོན་བྱའི་མཚན་ཉིད་ཐ་སྙད་ཆོས་གསུམ་ཚང་བ།
མཚོན་བྱ་མ་ཡིན་པའི་མཚན་ཉིད་ཐ་སྙད་ཆོས་གསུམ་
མ་ཚང་བ། យང་ན། མཚན་ཉིད་དང་། མཚོན་
བྱའི་མཚན་ཉིད། རྫས་ཡོད་ཆོས་གསུམ་ཚང་བ་དང་།
འཇོག་བྱེད་ཆོས་གསུམ་ཚང་བ་ཞེས་དང་། ཏགས་ཡོད་
ཆོས་གསུམ་ཚང་བ་དང་། གཞུག་བྱ་ཆོས་གསུམ་
ཚང་བ། ཞེས་ཀྱང་རུང་ངོ་། །མཚན་གཞིའི་མཚན་

ཉིད། མཚན་ཉིད་ཀྱིས་མཚོན་བྱ་མཚོན་པའི་གཞིར་
གྱུར་པ། མཚན་ཉིད་ཀྱི་སྐྱོན་ལ་དབྱེ་ན། མ་ཁྱབ་
པའི་མཚན་ཉིད་ཀྱི་སྐྱོན། ཁྱབ་ཆེས་པའི་མཚན་ཉིད་
ཀྱི་སྐྱོན། མཚན་གཞི་ལ་མི་གནས་པའི་མཚན་ཉིད་ཀྱི་
སྐྱོན་དང་གསུམ། དཔེ་རིམ་བཞིན། བ་ལང་གི་
མཚན་ཉིད་དུ་ནོག་སོགས་འདུས་པ་ཁྲ་བོ་བཀོད་པའི་ ..
ཚེ། ནོག་སོགས་འདུས་པ་ཁྲ་བོས་བ་ལང་ལ་མ་ཁྱབ་
པ་ལྟ་བུ་དང་། བ་ལང་གི་མཚན་ཉིད་དུ་མགོ་ལྡན་བཀོད་
པའི་ཚེ་མགོ་ལྡན་གྱིས་བ་ལང་ལ་ཁྱབ་ཆེས་པ་ལྟ་བུ་....
དང་། རྟ་བ་ལང་དུ་མཚོན་པ་ལ་ནོག་སོགས་འདུས་
པ་བཀོད་པའི་ཚེ། ནོག་སོགས་འདུས་པ་རྟ་ལ་མི་
གནས་པ་ལྟ་བུའོ། །ཡང་ན། མཚན་ཉིད་ལྟར་སྣང་
ལ་དབྱེ་ན། རང་ལྡོག་རྫས་མ་གྲུབ། དོན་ལྡོག་
གཞན་འགྱུར། མཚན་ཉིད་མཚན་གཞི་ལ་མི་གནས་
པའི་མཚན་ཉིད་ལྟར་སྣང་དང་གསུམ། དཔེ་རིམ་

བཞི་ར། བ་ལང་གི་མཚན་ཉིད་དུ་བ་ལང་བཀོད་པ་ལྟ་
བུ་དང་། རྟའི་མཚན་ཉིད་དུ་ནོག་སོགས་འདུས་པ་
བཀོད་ལྟ་བུའོ། །མཚོན་བྱ་ལྡོར་སྣང་ལ་དབྱེ་ན།
རང་ལྡོག་ཐ་སྙད་དུ་མ་གྲུབ་པ། ཐ་སྙད་གཞན་འགྱུར།
ཐ་སྙད་མཚན་གཞི་ལ་མི་གནས་པ་དང་གསུམ། མཚན་
ཉིད་ལྡོར་སྣང་ལ། མཚན་ཉིད་མི་རྟེན་པ་དང་། མཚོན་
བྱ་མི་རྟེན་པ་གཉིས་དེ། མདོར་ན་ལྡོར་སྣང་བརྒྱད་པོ་
རེ་རེ་ལ་གཉིས་གཉིས་ཏེ་སུམ་ཅུ་རྩ་གཉིས་སུ་བཤད་…
ཀྱང་འགལ་བ་ཆེར་མེད་དོ། རྫས་ཀྱི་མཚན་ཉིད་སྐྱེས་
བུའི་དགོས་དོན་སྒྲུབ་ནུས་གཟུགས་ལྟ་བུ། རྫས་ཆོས་
ཀྱི་མཚན་ཉིད་རྫས་ཀྱི་བདག་ཉིད་དུ་གྲུ་ར་པའི་གཟུགས་
ཀྱི་ཡོན་ཏན། གཟུགས་ཀྱི་མི་རྟག་པ་ལྟ་བུ། ལྡོག་
པའི་མཚན་ཉིད། རྟོག་པ་ལ་རིགས་མི་མཐུན་ལས་
ལོག་པར་སྣང་བའི་ཆོས་གང་ཞིག །དངོས་པོ་མ་
ཡིན་པ། རྟོག་པ་ལ་གཟུགས་སུ་སྣང་བ་ལྟ་བུ། ལྡོག་

ཆོས་ཀྱི་མཚན་ཉིད། རྟོག་པ་ལ་རྫས་ཀྱི་ཡོན་ཏན་དུ་
སྣང་བའི་ཆོས་གང་ཞིག་དངོས་པོ་མ་ཡིན་པ། རྟོག་
པ་ལ་གཟུགས་མི་རྟག་པར་སྣང་བ་ལྟ་བུ། རྫས་
ལྡོག གི་བཤད་པ་ནི་རྗེ་བཙུན་རེད་མདའ་པའི་བཞེད······
པར་སྣང་ངོ་། །དེང་སང་གྲགས་ཆོད་ལ་རྫས་ལྡོག་གི་
མཚན་ཉིད་རིམ་བཞིན། ཁྱོད་གཞི་གྲུབ། ཁྱོད་ཁྱོད་
དང་ཡིན། ཁྱོད་མ་ཡིན་དེ་ཁྱོད་མ་ཡིན་པ། ཁྱོད་
གཞི་གྲུབ། ཁྱོད་ཁྱོད་རང་མ་ཡིན་པའམ། ཁྱོད་མ་
ཡིན་དེ་ཁྱོད་ཡིན་པ་གང་རུང་ཡིན་པ། དང་པོ་གཟུགས་
ལྟ་བུ། ལྡོག་ཆོས་ལ་དབྱེ་ན། གཉིས་ལས། རང་
མ་ཡིན་གྱི་ལྡོག་ཆོས་ཀྱི་མཚན་ཉིད། ཁྱོད་གཞི་གྲུབ།
ཁྱོད་ཁྱོད་རང་མ་ཡིན་པ། མཚན་ཉིད་ལྟ་བུ། རང་
ཡིན་གྱི་ལྡོག་ཆོས་ཀྱི་མཚན་ཉིད། ཁྱོད་གཞི་གྲུབ།
ཁྱོད་ཁྱོད་རང་ཡིན་ཁྱོད་མ་ཡིན་དེ་ཁྱོད་ཡིན་པ།
མཚོན་བྱ་ལྟ་བུའོ། །རང་ཡིན་དང་རང་མ་ཡིན་དང་

རང་ཡིན་སོགས་ཤིན་ཏུ་ཁས་ལེན་དགོས་ཤིང༌། འདི་
དག་ལ་རྫས་ལྡོག་གི་ཐ་སྙད་དུ་བཞག་པ་ལ་ཡིད་བརྟན་
མི་སྣང་ངོ་།། ||

རང་དོན་རྗེས་དཔག་གཏན་ལ་དབབ་པ་ལ། རྟགས་
ཡང་དག་གི་མཚན་ཉིད། ཚུལ་གསུམ་ཚང་བ། ཚུལ་
གསུམ་པོ་གང་ཞེ་ན། ཕྱོགས་ཆོས་ཀྱི་མཚན་ཉིད།
རྟགས་དེ་སྒྲུབ་ཀྱི་ཤེས་འདོད་ཆོས་ཅན་གྱི་སྟེང་དུ་······
འགོད་ཚུལ་དང་མཐུན་པར་ཚད་མས་ངེས་པའི་ཚུལ།
རྗེས་ཁྱབ་ཀྱི་མཚན་ཉིད། རྟགས་དེ་སྒྲུབ་ཀྱི་སྒྲུབ་ཚུལ་
ལྟར་མཐུན་ཕྱོགས་ཁོ་ན་ལ་ཡོད་པར་ངེས་པའི་ཚུལ།
ལྡོག་ཁྱབ་ཀྱི་མཚན་ཉིད། རྟགས་དེ་སྒྲུབ་ཀྱི་ཚུལ་ལྟར་
མི་མཐུན་ཕྱོགས་ལ་མེད་པ་ཁོ་ནར་ངེས་པའི་ཚུལ། ཡང་
ན་རྟགས་ཡང་དག་གི་མཚན་ཉིད། བསྒྲུབ་བྱ་རང་
ཉིད་ཀྱི་ཚད་མས་མ་གྲུབ་པའི་གང་ཟག་གིས་ཚུལ་······

གསུམ་ཚད་མས་གྲུབ་པའི་རྟགས། དེའི་ཕྱོགས་ཆོས་
ཀྱི་མཚན་ཉིད། བསྒྲུབ་བྱ་ལ་རང་ཉིད་ཀྱི་ཚད་མས་
གྲུབ་བསལ་གང་ཡང་མ་ཞུགས་པའི་གང་ཟག གིས་རྟགས་
དེ་སྒྲུབ་ཀྱི་ཤེས་འདོད་ཆོས་ཅན་གྱི་སྟེང་དུ་ཐ་དད་པའི་
ཚུལ་གྱིས་འགོད་ཚུལ་དང་མཐུན་པར་ཚད་མས་གྲུབ·····
པའི་ཚུལ། ཕྱོགས་ཆོས་ཅན་དུ་སོང་བའི་གང་ཟག་གིས
་གྲུབ་པའི་རྗེས་ཁྱབ་ཀྱི་མཚན་ཉིད། ཕྱོགས་ཆོས་ཅན་དུ་
སོང་བའི་གང་ཟག་གིས་རྟགས་དེ་སྒྲུབ་ཀྱི་སྒྲུབ་ཚུལ་ལྟར···
མཐུན་ཕྱོགས་ཁོ་ན་ལ་ཡོད་པར་ངེས་པའི་ཚུལ། ངེས་
གྲུབ་པའི་ལྡོག་ཁྱབ་ཀྱི་མཚན་ཉིད། ཕྱོགས་ཆོས་
ཅན་དུ་སོང་བའི་གང་ཟག་གིས་རྟགས་དེ་སྒྲུབ་ཀྱི་མི·····
མཐུན་ཕྱོགས་ལ་མེད་པ་ཁོ་ནར་ངེས་པའི་ཚུལ། དེས་
ན།། རྗེས་ལྡོག་གི་མཚན་ཉིད་གོང་མ་གཉིས་རྟགས་ཀྱི··
རྗེས་ལྡོག་ཙམ་གྱི་མཚན་ཉིད་ཡིན་ནོ། །ཤེས་འདོད་
ཆོས་ཅན་ནམ། བསྒྲུབ་བྱའི་ཆོས་ཅན་གྱི་མཚན་ཉིད།

དེ་སྒྲུབ་ཀྱི་ཕྱོགས་བཏགས་པ་བ་གང་ཞིག །དེ་སྒྲུབ་
ཀྱི་བསྒྲུབ་བྱའི་ཆོས་ཀྱི་དཔག་གཞིར་གཟུང་བ། སྒྲ་
ལྟ་བུ། བསྒྲུབ་བྱའི་ཆོས་ཀྱི་མཚན་ཉིད། དེ་སྒྲུབ་ཀྱི་
ཕྱོགས་བཏགས་པ་བ་གང་ཞིག །དེ་སྒྲུབ་ཀྱི་སྒྲུབ་བྱའི་
ཆོས་ཅན་གྱི་སྟེང་དུ་རྟགས་ཀྱིས་དཔག་པར་བྱ་བ། མི་
རྟག་པ་ལྟ་བུ། མཐུན་ཕྱོགས་ཀྱི་མཚན་ཉིད། སྒྲུབ་
ཚུལ་ལྟར་བསྒྲུབ་བྱའི་ཆོས་ཀྱིས་མི་སྟོང་བ། བུམ་
པ་ལྟ་བུའོ། །མི་མཐུན་ཕྱོགས་ཀྱི་མཚན་ཉིད་དེ་གོ་
ལྡོག །དབྱེ་ན། གཞན་པ། འགལ་བ། མེད་
པ་མི་མཐུན་ཕྱོགས་དང་གསུམ་མོ། །དཔེ་རིམ་པ་
བཞིན། སྒྲ་མི་རྟག་པར་སྒྲུབ་པ་ལ་ཤེས་བྱ་ལྟ་བུ་དང་
རྟག་པ་ལྟ་བུ་དང་། རི་བོང་གི་ར་ལྟ་བུའོ། །རྟགས་
ཡང་དག་ལ་གྲངས་ངེས་ཀྱི་སྒོ་ནས་དབྱེ་ན། འབྲས་
རང་མ་དམིགས་པའི་རྟགས་གསུམ། འབྲས་བུའི་
རྟགས་ཡང་དག་གི་མཚན་ཉིད། ཚུལ་གསུམ་ཚང་

བའི་གདན་ཚོགས་གང་ཞིག རང་ལས་ཐུམས་ཕ་དང་
དུ་གྱུར་པའི་བསྒྲུབ་བྱའི་ཆོས་དང་དེ་བྱུང་དུ་འབྲེལ་བ།
རང་བཞིན་གྱི་རྟགས་ཡང་དག་གི་མཚན་ཉིད། སྒྲུབ་
རྟགས་ཡང་དག་གང་ཞིག །དེ་སྒྲུབ་ཀྱི་བསྒྲུབ་བྱའི་
ཆོས་ཡིན་ན་ཁྱོད་ཀྱི་བདག་གཅིག་པའི་ཁྱབ་བྱེད་ཡིན་…
པ། མ་དམིགས་པའི་རྟགས་ཡང་དག་གི་མཚན་ཉིད།
ཚུལ་གསུམ་ཚང་བའི་རྟགས་ཡང་དག་གང་ཞིག དེ་
སྒྲུབ་ཀྱི་དངོས་ཀྱི་བསྒྲུབ་བྱའི་ཆོས་ཡིན་ན། དགག་
པ་ཡིན་པ། འབྲས་རྟགས་ལ་དབྱེ་ན། རྒྱུ་ཆོས་སྒྲུབ།
རྒྱུ་དངོས་སྒྲུབ། རྒྱུ་སྔོན་སོང་སྒྲུབ། རྒྱུའི་ཁྱད་པར་
སྒྲུབ། རྒྱུའི་སྤྱི་སྒྲུབ་པའི་འབྲས་རྟགས་དང་ལྔ། དང་
པོ་འི་མཚན་ཉིད། དེ་སྒྲུབ་ཀྱི་འབྲས་རྟགས་གང་ཞིག །
ཁྱོད་ཀྱི་དུས་ན་དེ་སྒྲུབ་ཀྱི་བསྒྲུབ་བྱའི་ཆོས་དེ་གྲུབ་པས་
ཁྱབ་པ། དཔེར་ན། ཁ་ནང་བུ་རམ་གོང་བུའི་སྟེང་
དུ་བུ་རམ་གྱི་གཟུགས་ད་ལྟར་བ་ཡོད་པར་སྒྲུབ་པ་ལ…

བྲ་རམ་ཕྱི་རོད་ཟེར་བ་རྟགས་སུ་བཀོད་པ་ལྟ་བུའོ། །
གཉིས་པའི་མཚན་ཉིད། ཚུལ་གསུམ་ཚང་བའི་གཏན་
ཚིགས་ཡང་དག་གང་ཞིག །རང་ལ་རྫས་ཐ་དད་དུ་
གྲུར་པའི་དེ་སྒྲུབ་ཀྱི་བསྒྲུབ་བྱའི་ཆོས་ཀྱི་འབྲས་བུ······
ཡིན་པ། དཔེར་ན་དུ་ལྡན་ལ་མེ་ཡོད་དུ་སྒྲུབ་པ་ལ།
དུ་བ་རྟགས་སུ་བཀོད་པ་ལྟ་བུའོ། །ཕྱི་མ་གསུམ་པོ་
དཔེ་རི་མ་བཞིན། རིག་བྱེད་ཀྱི་སྒྲ་འཛིན་ཉན་ཤེས་
རང་རྒྱུ་སྒྲ་མ་རྟག་པ་སྔོན་དུ་སོང་བར་སྒྲུབ་པ་ལ་རྟོལ···
བྱུང་ཉན་ཤེས་རྟགས་སུ་བཀོད་པ་ལྟ་བུའོ། །གཟུགས་
འཛིན་དབང་ཤེས་ལ་དབང་ཡིད་ལས་གཞན་པའི་རྒྱུ·····
ཡོད་པར་སྒྲུབ་པ་ལ་དབང་ཡིད་ལས་གཞན་པའི་རྒྱུ·····
མེད་ན་མི་སྐྱེ་པའི་དངོས་པོ་རྟགས་སུ་བཀོད་པ་ལྟ་བུའོ། །
སྡུག་བདེན་རང་རྒྱུ་ཡོད་པར་སྒྲུབ་པ་ལ་རེས་འགའ·····
འབྱུང་བ་བཀོད་པ་ལྟ་བུའོ། །རང་བཞིན་གྱི་རྟགས་
ཡང་དག་ལ་གཉིས་ལས། ཁྱད་པར་དག་པ་པའི་རང་

བཞིན་གྱི་རྟགས་ཡང་དག་གི་མཚན་ཉིད། རང་བཞིན་
གྱི་རྟགས་ཡང་དག་གང་ཞིག ཁྱོད་ཅེས་བརྗོད་པའི་
སྒྲས་ཁྱོད་ཀྱི་ལྡོག་པ་བྱེད་ཆོས་མ་འཕངས་པ། དཔེར
ན་སྒྲ་མི་རྟག་སྒྲུབ་ལ་དངོས་པོ་བཀོད་པ་ལྟ་བུ། ཁྱད་
པར་ལྟོས་པ་པའི་རང་བཞིན་གྱི་རྟགས་ཡང་དག་གི······
མཚན་ཉིད། གང་ཞིག །ཁྱོད་ཅེས་བརྗོད་པའི་སྒྲས་
ཁྱོད་ཀྱི་ལྟོ་ས་པ་བྱེད་ཆོས་འཕངས་པ། དཔྱེ་ན། བྲ་མི་
དད་བལྟོས་པ་བ་དང་། བྲ་དད་བལྟོས་པའི་རང་བཞིན་
གྱི་རྟགས་གཉིས། དང་པོ་ནི། སྒྲ་མི་རྟག་སྒྲུབ་
ལ་སྐྱེ་ལྡན་རྟགས་སུ་བཀོད་པ་ལྟ་བུའོ། །གཉིས་པ་
ལ་། བལྟོས་པ་དངོས་སུ་འཕངས་པ་དང་། ཤུགས་ལ་
འཕངས་པའི་རང་བཞིན་གྱི་རྟགས་གཉིས། དཔེ་རིམ་
བཞིན། སྒྲ་མི་རྟག་སྒྲུབ་ལ་རྒྱུ་རྐྱེན་ལས་སྐྱེས་པ་རྟགས་
སུ་བཀོད་པ་ལྟ་བུ་དང་། བྱས་པ་རྟགས་སུ་བཀོད་པ་ལྟ་
བུའོ། །མ་དམིགས་པའི་རྟགས་ཡང་དག་ལ་གཉིས།

མི་སྣང་བ་མ་དམིགས་པའི་རྟགས་ཡང་དག་གི། མཚན་ཉིད། དེ་སྒྲུབ་ཀྱི་དགག་བྱའི་ཆོས་ཀྱི་ཡུལ་ན་ཡོད་ཀྱང་། དེ་ལྡོགས་ཆོས་ཅན་གྱི་གང་ཟག་ལ་བལྟར་མི་རུང་བ། དཔེར་ན། མདུན་གཞི་འདིར་ཤ་ཟ་བསྐལ་དོན་དུ་སོང་བའི་སྐྱེས་བུས་ཤ་ཟ་ཡོད་ངེས་ཀྱི་ཐ་སྙད་དོན་…… མཐུན་མི་འཇུག་པར་སྒྲུབ་པ་ལ་ཤ་ཟ་བསྐལ་དོན་དུ་…… སོང་བའི་གང་ཟག་གིས་ཤ་ཟ་མ་དམིགས་པ་བཀོད་པ་ལྟ་བུ། སྣང་རུང་མ་མིགས་པའི་རྟགས་ཡང་དག་གི་མཚན་ཉིད། གང་ཞིག །དེ་སྒྲུབ་ཀྱིདགག་བྱའི་ཆོས་ཀྱི་ཡུལ་དེ་ཡོད་ན་དེ་སྒྲུབ་ཀྱི་ལྡོགས་ཆོས་ཅན་གྱི་གང་ཟག་ལ་བལྟར་རུང་བ། དབྱེ་ན་གཉིས་ལས། འབྲེལ་ཡུལ་མ་དམིགས་པའི་རྟགས་ཡང་དག་གི་…… མཚན་ཉིད། མ་དམིགས་པའི་རྟགས་ཡང་དག་གང་ཞིག །མེད་དགག་ཡིན་པ། འགལ་ཟླ་དམིགས་པའི་རྟགས་ཡང་དག་གི་མཚན་ཉིད། གང་ཞིག །

མ་ཡིན་དགག་གམ་སྒྲུབ་པ་གང་རུང་ཡིན་པ། འབྲེལ་
ཡུལ་མ་དམིགས་པའི་རྟགས་ཡང་དག་ལ་དབྱེ་ན།
རྒྱུ་མ་དམིགས། ཁྱབ་བྱེད་མ་དམིགས། རང་བཞིན།
དངོས་འབྲས་མ་དམིགས་པའི་རྟགས་དང་བཞི། རྒྱུ་མ་
དམིགས་པའི་རྟགས་ཡང་དག་གི་མཚན་ཉིད། འབྲེལ་
ཡུལ་མ་དམིགས་པའི་རྟགས་ཡང་དག་གང་ཞིག །
དེ་སྒྲུབ་ཀྱི་དགག་བྱའི་ཆོས་སུ་གྱུར་པའི་དངོས་པོ་....
ཡིན་ན། དེ་ལས་རྫས་ཐ་དད་དུ་གྱུར་པའི་ཁྱོད་ཀྱི་
དངོས་ཀྱི་ལོག་ཕྱོགས་ལ་དེ་སྔུང་དུ་འབྲེལ་ཞིང་དེའི་....
རྒྱུ་ཡིན་པ། དཔེར་ན། སྤོ་འཕྲུར་བ་དང་ལྡན་པའི་
མེ་མེད་ཀྱི་མཚན་མོའི་རྒྱ་མཚོ་དུ་མེད་དུ་སྒྲུབ་པ་ལ....
མེ་མེད་བཀོད་པ་ལྟ་བུ། ཁྱབ་བྱེད་མ་དམིགས་པའི་
རྟགས་ཡང་དག་གི་མཚན་ཉིད། གང་ཞིག་དེ་སྒྲུབ་ཀྱི་
དགག་བྱའི་ཆོས་དེ་ཡིན་ན། དེ་ཁྱོད་ཀྱི་དངོས་ཀྱི་ལྡོག་
ཆོས་གང་ཡིན་ལ་བདག་གཅིག་ཏུ་འབྲེལ་པ། དཔེར་ན།

ཞིང་མེད་ཀྱི་སྦྲག་རྫོང་ན་ཞ་པ་མེད་པར་སྐྱབ་པ་ལ······
ཞིང་མེད་བཀོད་པ་ལྟ་བུའོ། །རང་བཞིན་མ་དམིགས་
པའི་རྟགས་ཡང་ད་ཀ་གི་མཚན་ཉིད། ཕ་སྐད་འབའ
ཞིག་སྐྱབ་ཀྱི་མ་དམིགས་པའི་རྟགས་ཡང་དག་གང······
ཞིག །ཁྱོད་ཀྱི་དངོས་ཀྱི་ལྡོག་ཟློགས་ཡིན་ན། དེ་
སྐྱབ་ཀྱི་དགག་བྱའི་ཆོས་ཀྱི་རང་བཞིན་ཡིན་པ།
དཔེར་ན་ལྟོ་ལྡིར་ཞབས་ཞུམ་གྱིས་དག་ངའི་ས་ཕྱོགས་
ན་བུམ་པ་མེད་པར་སྐྱབ་པ་ལ་ལྟོ་ལྡིར་ཞབས་ཞུམ་སྣང་
རུང་མ་དམིགས་པ་ལྟ་བུ། དངོས་འབྲས་མ་དམིགས་
པའི་རྟགས་ཡང་དག་གི་མཚན་ཉིད། འབྲེལ་ཡུལ་མ་
དམིགས་པའི་རྟགས་ཡང་དག་གང་ཞིག །ཁྱོད་ཀྱི་
དངོས་ཀྱི་ལྡོག ཆོས་སུ་གྱུར་པའི་དངོས་པོ་ཡིན་ན་དེ···
སྐྱབ་ཀྱི་དགག་བྱའི་ཆོས་སུ་གྱུར་པའི་དངོས་པོའི······
དངོས་འབྲས་ཡིན་པ། དཔེར་ན། དུ་བས་དབེན་
པའི་རྩིག་སྐོར་དུ་རྒྱུ་ནུས་པ་ཐོགས་མེད་མེད་པར་སྐྱབ···

པ་ལ་ཏུ་བ་མེད་པ་བཀོད་པ་བྱའོ། །འགལ་ཟླ་དམིགས་
པའི་རྟགས་ཡང་དག་ལ་དབྱེ་ན། ཕན་ཚུན་སྤང་
འགལ་ལ་བརྟེན་པའི་འགལ་ཟླ་དམིགས་པའི་རྟགས་....
ཡང་དག་དང་། ལྷན་ཅིག་མི་གནས་འགལ་ལ་
བརྟེན་པའི་དེ་དང་གཉིས། དང་པོའི་མཚན་ཉིད།
འགལ་ཟླ་དམིགས་པའི་རྟགས་ཡང་དག་གང་ཞིག །
ཕན་ཚུན་སྤངས་འགལ་གྱི་སྒོ་ནས་དེ་སྒྲུབ་ཀྱི་དགག.....
བྱ་འགོག་པ། གཉིས་པའི་མཚན་ཉིད། གང་
ཞིག །ལྷན་ཅིག་མི་གནས་འགལ་གྱི་སྒོ་ནས་དེ་སྒྲུབ་
ཀྱི་དགག་བྱ་འགོག་པ། དང་པོ་ལ་དབྱེ་ན། ཕན་
ཚུན་སྤངས་འགལ་ལ་བརྟེན་པའི་ཁྱབ་བྱེད་འགལ་དམིགས་
ཀྱི་རྟགས་ཡང་དག་དང་། དེ་ལ་བརྟེན་པའི་འགལ་
ཁྱབ་དམིགས་པའི་རྟགས་ཡང་དག་གཉིས། དཔེ་
རིམ་བཞིན། སྒྲ་རྟག་དངོས་ཀྱིས་སྟོང་བར་སྒྲུབ་པ་ལ་
བྱས་པ་བཀོད་པ་ལྟ་བུ། བུམ་པ་འཇིག་པ་ཕྱིས་རྒྱུ་དོན་

གཞན་ལ་མི་བསྒོས་པར་སྒྲུབ་པ་ལ་རང་གྲུབ་ཙམ་ནས་
འཇིག་པ་བཀོད་པ་ལྟ་བུའོ། །ལྷན་ཅིག་མི་གནས་
འགལ་ལ་བརྟེན་པའི་འགལ་ ཟླ་དམིགས་པའི་རྟགས་
ཡང་དག་ལ་དབྱེ་ན། ལྷན་ཅིག་མི་གནས་འགལ་ལ་
བརྟེན་པའི་རང་བཞིན་འགལ་དམིགས། ཁྱབ་བྱེད་
འགལ་དམིགས། རྒྱུ་འགལ་དམིགས། འབྲས་བུ་
འགལ་དམིགས། འགལ་འབྲས་དམིགས་པ། རྒྱུ་
དང་འགལ་བའི འབྲས་བུ་དམིགས་པའི་རྟགས་དང་
དྲུག །དཔེ་རིམ་བཞིན། མེ་སྟོབས་ཆེན་རྒྱུན་ཆགས་
པས་ཁྱབ་པར་ནོན་པའི་ས་ཕྱོགས་ན། གྲང་རེག་
སྟོབས་ཆེན་རྒྱུན་ཆགས་མེད་པར་སྒྲུབ་པ་ལ མེ་སྟོབས་
ཆེན་པས་ཁྱབ་པར་ནོན་པ་རྟགས་སུ་བཀོད་པ་ལྟ་བུ་
དང་། དེས་ཁྱབ་པར་ནོན་པའི་ས་ཕྱོགས་ན་གྲང་
རེག་རྒྱུན་ཆགས་མེད་པར་སྒྲུབ་པ་ལ་རྟགས་འདྲ། དེས་
ཁྱབ་པར་ནོན་པའི་ས་ཕྱོགས་ན་གྲང་འབྲས་སྤུ་ལོང་བྱེད་

རྒྱུན་ཆགས་མེད་པར་སྒྲུབ་པ་ལ་རྟགས་འདྲ། དེས་
ཁྲབ་པར་ནོན་པའི་ས་ཕྱོགས་ན་གྲང་གྲུ་ནུས་པ……
ཐོགས་མེད་སྟོབས་ཆེན་རྒྱུན་ཆགས་མེད་པར་སྒྲུབ་པ…
ལ་རྟགས་འདྲ། དུ་བ་དྲག་འཕྱུར་བས་ཁྲབ་པར་
ནོན་པའི་ས་ཕྱོགས་ན་གྲང་རེག་སྟོབས་ཆེན་རྒྱུན……
ཆགས་མེད་པར་སྒྲུབ་པ་ལ་དུ་བ་དྲག་འཕྱུར་བས་ཁྲབ་
པར་ནོན་པ་རྟགས་སུ་བཀོད་པ་ལྟ་བུ། དེས་ཁྲབ་
པར་ནོན་པའི་ས་ཕྱོགས་ན་གྲང་འབྲས་སྐྱུ་ལོང་བྱེད……
རྒྱུན་ཆགས་མེད་པར་སྒྲུབ་པ་ལ་དུ་བ་དྲག་འཕྱུར་བས་
ཁྲབ་པར་ནོན་པ་རྟགས་སུ་བཀོད་པ་ལྟ་བུའོ། །ཡང་
ལྷན་ཅིག་མི་གནས་འགལ་ལ་བརྟེན་པའི་འགལ་ཟླ……
དམིགས་པའི་རྟགས་ཡང་དག་ལ་དབྱེ་ན། འགལ་
བའི་རང་བཞིན་དམིགས་པ་བཞི། འགལ་བའི་
འབྲས་བུ་དམིགས་པ་བཞི། འགལ་བའི་ཁྱབ་བྱ་
དམིགས་པ་བཞི་སྟེ་བཅུ་གཉིས་སུ་བཤད་ཀྱང་འགལ…

པ་ཆེར་མེད་དོ། །རྟགས་ཡང་དག་ལ་བསྒྲུབ་བྱའི་ཆོས་ཀྱི་སྒོ་ནས་དབྱེ་ན། སྒྲུབ་རྟགས་ཡང་དག་དང་། དགག་རྟགས་ཡང་དག་གཉིས། མཚན་ཉིད་རིམ་བཞིན། དེ་སྒྲུབ་ཀྱི་རྟགས་ཡང་དག་གང་ཞིག །དེ་སྒྲུབ་ཀྱི་དངོས་ཀྱི་བསྒྲུབ་བྱའི་ཆོས་ཡིན་ན་སྒྲུབ་པ་ཡིན་པ། དེ་གང་ཞིག །དེ་ཡིན་ན་དགག་པ་ཡིན་པ། དང་པོ་ནི། འབྲས་རང་གི་རྟགས་ཐམས་ཅད་ཡིན་ལ། ཕྱི་མ་ནི། མ་དམིགས་པའི་རྟགས་ཐམས་ཅད་ཡིན་ནོ། །རྟགས་ཡང་དག་ལ་དགོས་པའི་སྒོ་ནས་དབྱེ་ན། རང་དོན་གྱི་རྟགས་ཡང་དག་དང་། གཞན་དོན་གྱི་རྟགས་ཡང་དག་གཉིས་ལས། མཚན་ཉིད་རིམ་བཞིན། རྟགས་ཡང་དག་གང་ཞིག །སྔ་རྒོལ་གྱིས་ཕྱིར་རྒོལ་གྱི་དོན་དུ་མ་བཀོད་པ་དང་བཀོད་པ། དཔེ་རིམ་བཞིན། སྔ་རྒོལ་མེད་པའི་གང་ཟག་རང་ཉིད་ལ་དུ་བས་དུ་ལྡན་ལ་མེ་ཡོད་དུ་སྒྲུབ་པའི་ཚེ་དུ་བ་ལྟ་བུ་དང་། རྒོལ་བས་

ཕྱིར་གྲོལ་ལ་བྱས་པས་སླ་མི་རྟག་པར་སྒྲུབ་པའི་ཚེ་

བྱས་པ་ལྟ་བུའོ། །རྟགས་ཡང་དག་ལ་སྒྲུབ་ཚུལ་གྱི་

སྒོ་ནས་དབྱེ་ན། དོན་སྒྲུབ་ཀྱི་རྟགས་ཡང་དག་དང་།

ཐ་སྙད་འབའ་ཞིག་སྒྲུབ་ཀྱི་རྟགས་ཡང་དག་གཉིས།

དང་པོ་འི་མཚན་ཉིད། གང་ཞིག །དེ་སྒྲུབ་ཀྱི་དགག་

བྱའི་ཆོས་ཀྱི་དོན་དེ་ཤེས་འདོད་ཆོས་ཅན་གྱི་སྟེང་ན་

ཡོད་ཀྱང་དེ་དེར་ཕྱོགས་ཆོས་ཅན་གྱི་ཚད་མ་ལ་བལྟར་

མི་རུང་བ། དཔེར་ན་སྒོ་འཁྱུར་བ་དང་ལྡན་པའི་མི་

མེད་ཀྱི་མཚན་མོ་འི་རྒྱ་མཚོ་ན་དུ་བ་མེད་པར་སྒྲུབ་པ་ལ་

མི་མེད་བཀོད་པ་ལྟ་བུ། གཉིས་པའི་མཚན་ཉིད།

གང་ཞིག །དགག་བྱའི་ཆོས་ཀྱི་དོན་དེ་ཤེས་འདོད་

ཆོས་ཅན་གྱི་སྟེང་ན་ཡོད་ན་དེ་དེར་ཕྱོགས་ཆོས་ཅན་གྱི་

ཚད་མ་ལ་བལྟར་རུང་བ། དཔེར་ན། ལྟོ་ལྡིར་

ཞབས་ཞུམ་གྱིས་དག་པའི་ས་ཕྱོགས་ན་བུམ་པ་མེད་

པར་སྒྲུབ་པ་ལ་ལྟོ་ལྡིར་ཞབས་ཞུམ་སྣང་རུང་མ་དམིགས་

པ་བཀོད་པ་ལྔ་བུའོ། ཐ་སྙད་སྒྲུབ་ཀྱི་རྟགས་ཡང་དག་
གི་མཚན་ཉིད། གང་ཞིག །དེ་སྒྲུབ་ཀྱི་དགག་བྱའི་
ཆོས་ཀྱི་ཐ་སྙད་དེ་ཤེས་འདོད་ཆོས་ཅན་གྱི་སྟེང་ན་ཡོད་
ཀྱང་། དེ་དེར་གྲོགས་ཆོས་ཅན་གྱི་ཚད་མ་ལ་བལྟར་
མི་རུང་བ། ཡང་ན་རྟགས་ཡང་དག་ལ་སྒྲུབ་ཚུལ་གྱི་
སྒོ་ནས་དབྱེ་ན། དོན་སྒྲུབ་ཀྱི་རྟགས་ཡང་དག་དང་།
ཐ་སྙད་སྒྲུབ་ཀྱི་རྟགས་ཡང་དག་གཉིས། ཆ་ཚན་ཉིད་
རིམ་བཞིན། ཚུལ་གསུམ་ཚང་བའི་རྟགས་ཡང་དག་
གང་ཞིག དེ་སྒྲུབ་ཀྱི་དངོས་ཀྱི་བསྒྲུབ་བྱའི་ཆོས་ཡིན་
ན་མཚན་ཉིད་ཡིན་པ་དང་། གང་ཞིག །དེ་སྒྲུབ་ཀྱི་
དངོས་ཀྱི་བསྒྲུབ་བྱའི་ཆོས་ཡིན་ན་མཚོན་བྱ་ཡིན་པ།
དའི་རིམ་བཞིན། སྐད་ཅིག་མ་བསྒྲུབ་པ་ལ་རྒྱུ་རྐྱེན་
ལས་སྐྱེས་པ་བཀོད་པ་ལྟ་བུ་དང་། སྒྲ་མི་རྟག་པར་
སྒྲུབ་པ་ལ་བྱས་པ་བཀོད་པ་ལྟ་བུའོ། །རྟགས་ཡང་དག་
ལ་འཇུག་ཚུལ་གྱི་སྒོ་ནས་དབྱེ་ན། མཐུན་ཕྱོགས་ལ་

ལ་ཁྲབ་བྱེད་དུ་འཇུག་པའི་རྟགས་ཡང་དག་དང་། རྣམ་
པ་གཉིས་སུ་འཇུག་པའི་རྟགས་ཡང་དག་གཉིས། གང་
ཞིག །སྒྲུབ་ཚུལ་ལྟར་མཐུན་ཕྱོགས་མཐའ་དག་ལ་
ཡོད་པ། གང་ཞིག སྒྲུབ་ཚུལ་ལྟར་མཐུན་ཕྱོགས་
འགའ་ཞིག་ལ་མེད་པ། དུང་སྒྲ་མི་རྟག་པར་སྒྲུབ་པ་
ལ་བྱས་པ་བཀོད་པ་ལྟ་བུ་དང་། རྩོལ་བྱུང་བཀོད་པ་
ལྟ་བུའོ། །རྟགས་ཡང་དག་ལ་བསྒྲུབ་བྱའི་སྒོ་ནས་
དབྱེ་ན་གསུམ་ལས། དངོས་པོ་སྟོབས་ཞུགས་ཀྱི་
རྟགས་ཡང་དག་གི་མཚན་ཉིད། ཚུལ་གསུམ་ཚང་བའི་
གཏན་ཚིགས་གང་ཞིག །དེ་སྒྲུབ་ཀྱི་བསྒྲུབ་བྱ་ཡིན་
ན་སྒྲ་བྱུང་གྲགས་པ་དང་དེ་འགྲུབ་པ་ལུང་ལ་ལྟོས་པ་····
གང་ཡང་མ་ཡིན་པ། དཔེར་ན། སྒྲ་མི་རྟག་པར་
སྒྲུབ་པ་ལ་བྱས་པ་བཀོད་པ་ལྟ་བུ། གྲགས་པའི་རྟགས་
ཡང་དག་གི་མཚན་ཉིད། གང་ཞིག །དེ་སྒྲུབ་ཀྱི་
བསྒྲུབ་བྱ་ཡིན་ན་སྒྲ་བྱུང་གྲགས་པ་ཡིན་པ། དཔེར་

ན་རི་བོང་ཅན་ཟླ་བའི་སྒྲས་བརྗོད་རུང་དུ་སྒྲུབ་པ་ལ་རྟོག་
ཡུལ་ན་ཡོད་པ་རྟགས་སུ་བཀོད་པ་ལྟ་བུ། ཡོད་རྗེས་
ཀྱི་རྟགས་ཡང་དག་གི་མཚན་ཉིད། གང་ཞིག །དེ་
སྒྲུབ་ཀྱི་བསྒྲུབ་བྱ་ཡིན་ན། དེ་ཚུར་མཐོང་གི་ཚད་མས་
འགྲུབ་པ་ངེས་པར་ལུང་ལ་བལྟོས་པ། དཔེར་ན།
སྦྱིན་པས་ལོངས་སྤྱོད་ཁྲིམས་ཀྱིས་བདེ་ཞེས་པའི་ལུང་…
རང་གི་བསྟན་བྱའི་དོན་ལ་མི་སླུ་བར་སྒྲུབ་པ་ལ།
དཔྱད་པ་གསུམ་གྱིས་དག་པའི་ལུང་བཀོད་པ་ལྟ་བུའོ།།
རྟགས་ལྟར་སྣང་གི་མཚན་ཉིད། རྟགས་སུ་བཀོད་
པ་གང་ཞིག །ཚུལ་གསུམ་མ་ཚང་བ། ཡང་
ན་དེའི་མཚན་ཉིད། བསྒྲུབ་བྱ་རང་གིས་ཚད་མས་
མ་གྲུབ་པའི་གང་ཟག་གིས་ཚུལ་གསུམ་ཚད་མས……
འགྲུབ་མི་སྲིད་པའི་རྟགས། དབྱེ་ན་གཉིས་ལས།
འགལ་བའི་རྟགས་ཀྱི་མཚན་ཉིད། ཕྱོགས་ཆོས་གྲུབ་
ཅིང་ཁྱབ་པ་ཕྱིན་ཅི་ལོག་ཏུ་ངེས་པའི་རྟགས། མ་ངེས་

པའི་རྟགས་ཀྱི་མཚན་ཉིད། ཕྱོགས་ཆོས་གྲུབ་ཅིང་
ཁྱབ་པ་རྣལ་མ་དང་ཕྱིན་ཅི་ལོག་གང་དུ་ཡང་མ་ངེས་པ།
ཡང་ན། ཕྱོགས་ཆོས་གྲུབ་ཅིང་ཕྱོགས་ཆོས་ཅན་དུ་སོང་
བའི་གང་ཟག་གིས་ཁྱབ་པ་རྣལ་མ་དང་ཕྱིན་ཅི་ལོག······
གང་དུའང་མ་ངེས་པ། མ་གྲུབ་པའི་རྟགས་ཀྱི་མཚན་ཉིད་
རྟགས་སུ་བཀོད་པ་གང་ཞིག །ཕྱོགས་ཆོས་མ་གྲུབ་པ།
འགལ་རྟགས་ལ་སྦྱོར་བའི་སྒོ་ནས་དབྱེ་ན། འབྲས་
རང་མ་དམིགས་པའི་འགལ་རྟགས་གསུམ། མཚན་
ཉིད་རིམ་བཞིན། འགལ་རྟགས་གང་ཞིག། ཁྱོད་རང་
ལས་རྫས་ཐ་དད་པའི་དེ་སྒྲུབ་ཀྱི་དགག་བྱའི་ཆོས་ལ···
དེ་རྒྱུད་དུ་འབྲེལ་བ། སྒྲུབ་པའི་འགལ་རྟགས་གང་
ཞིག །དེ་སྒྲུབ་ཀྱི་དགག་བྱའི་ཆོས་ཡིན་ན། ཁྱོད་
ཀྱི་བདག་གཅིག་པའི་ཁྱབ་བྱེད་ཡིན་པ། གང་ཞིག །
དེ་སྒྲུབ་ཀྱི་དངོས་ཀྱི་དགག་བྱའི་ཆོས་ཡིན་ན། དགག་
པ་ཡིན་པ། དཔེ་རིམ་བཞིན། དུ་ལྡན་ལ་མེ་མེད་

དུ་སྒྲུབ་པ་ལ་དུ་བ་རྟགས་སུ་བཀོད་པ་ལྟ་བུ་དང་། སྒྲ་རྟག་པར
སྒྲུབ་པ་ལ་བྱས་པ་རྟགས་སུ་བཀོད་པ་ལྟ་བུ་དང་། ཤིང་མེད་
ཀྱི་དྲག་རྫོང་དུ་ཤ་པ་ཡོད་པར་སྒྲུབ་པ་ལ་ཤིང་ནེད་ ...
བཀོད་པ་ལྟ་བུའོ། །འགལ་རྟགས་ལ་བརྗོད་ཚུལ་གྱི་
སྒོ་ནས་དབྱེ་ན། བཞི་ལས། ཆོས་ཀྱི་ངོ་བོ་སྒྲུབ་པའི་
འགལ་རྟགས་ཀྱི་མཚན་ཉིད། ཕྱོགས་ཆོས་གྲུབ་ཅིང་
དེ་སྒྲུབ་ཀྱི་བསྒྲུབ་བྱའི་ཆོས་ཀྱི་ངོ་བོ་དང་ཁྱབ་པ་ཕྱིན་
ཅི་ལོག་ཏུ་ངེས་པ། དཔེར་ན། སྒྲ་རྟག་པར་སྒྲུབ་
པ་ལ་བྱས་པ་རྟགས་སུ་བཀོད་པ་ལྟ་བུའོ། །ཆོས་ཀྱི་
ཁྱད་པར་སྒྲུབ་པའི་འགལ་རྟགས་ཀྱི་མཚན་ཉིད། ཕྱོགས་
ཆོས་གྲུབ་ཅིང་ཞེ་འདོད་ལ་བསྒྲུབ་བྱའི་ཆོས་ཀྱི་ངོ་བོར་
བཟུངས་ཤིང་བརྗོད་ཚུལ་ལ་བསྒྲུབ་བྱའི་ཆོས་ཀྱི་ཁྱད་.....
པར་དུ་བཟུང་བའི་ཆོས་དང་ཁྱབ་པ་ཕྱིན་ཅི་ལོག་ཏུ་.....
ངེས་པ། དཔེར་ན་མིག་སོགས་དེ་འདུས་པ་མ་ཡིན་
པའི་ཡུལ་ཅན་གཞན་དོན་བྱེད་པར་སྒྲུབ་པ་ལ་འདུས་...

ཤིང་བསགས་པ་བཀོད་པ་ལྟ་བུའོ། །ཆོས་ཅན་གྱི་
ངོ་བོ་བསྒྲུབ་པའི་འགལ་རྟགས་ཀྱི་མཚན་ཉིད། སྒྲོ་
ཆོས་གསུབ་ཅིང་ཞེ་འདོད་ལ་བསྒྲུབ་བྱའི་ཆོས་ཀྱི་ངོ་བོར་
བཟུང་ལ། བརྗོད་རྩུལ་ལ་ཆོས་ཅན་གྱི་ངོ་བོར་བཟུང་
བའི་ཆོས་དང་། ཁྱབ་པ་སྒྲིན་ཅི་ལོག་ཏུ་ངེས་པ།
དཔེར་ན་དངོས་གྱུར་གྱི་ནམ་མཁའ་རྟག་པར་སྒྲུབ་པ་
ལ་འདུས་མ་བྱས་བཀོད་པ་ལྟ་བུའོ། །ཆོས་ཀྱི་ཁྱད་
པར་སྒྲུབ་པའི་འགལ་རྟགས་ཀྱི་མཚན་ཉིད། ཞེ་འདོད་
ཀྱི་ཆོས་ཅན་གྱི་སྟེང་དུ་སྒྲོ་གས་ཆོས་གསུབ་ཅིང་། ཞེ་
འདོད་ལ་བསྒྲུབ་བྱའི་ཆོས་ཀྱི་ངོ་བོར་བཟུང་ལ། བརྗོད་
རྩུལ་ལ་ཆོས་ཅན་གྱི་ཁྱད་པར་བཟུང་བའི་ཆོས་དང་
ཁྱབ་པ་སྒྲིན་ཅི་ལོག་ཏུ་ངེས་པ། དཔེར་ན་མིག་སོགས་
འདུས་པ་མ་ཡིན་པའི་ཡུལ་ཅན་དེ་གཞན་དོན་བྱེད་པར་
སྒྲུབ་པ་ལ་འདུས་ཤིང་བསགས་པ་བཀོད་པ་ལྟ་བུ།
མ་ངེས་པའི་རྟགས་ལ་དབྱེ་ན་གཉིས་ལས། ཐུན་མོང་

མ་ཡིན་པའི་མ་ངེས་པའི་རྟགས་ཀྱི་མཚན་ཉིད།
ཕྱོགས་ཆོས་གྲུབ་ཅིང་དེ་སྒྲུབ་ཀྱི་མཐུན་ཕྱོགས་མི་… …
མཐུན་ཕྱོགས་གང་ལ་ཡང་མ་མཐོང་བ། ཡང་ན།
ཕྱོགས་ཆོས་གྲུབ་ཅིང་དེ་སྒྲུབ་ཀྱི་ཕྱོགས་ཆོས་ཅན་དུ་སོང་
བའི་གང་ཟག་གིས་མཐུན་ཕྱོགས་མི་མཐུན་ཕྱོགས་གང་
ལ་ཡང་མ་མཐོང་བ། དཔེར་ན། སྒྲ་རྟག་པར་སྒྲུབ་
པ་ལ་མཉན་བྱ་བཀོད་པ་དང་། གསོན་ལུས་བདག་
བཅས་སུ་སྒྲུབ་པ་ལ་སྲོག་བཀོད་པ་ལྟ་བུའོ། །ཐུན་
མོང་གི་མ་ངེས་པའི་རྟགས་ཀྱི་མཚན་ཉིད། མ་ངེས་པའི་
རྟགས་གང་ཞིག །ཕྱོགས་ཆོས་ཅན་དུ་སོང་བའི་གང་
ཟག་གིས་དེ་སྒྲུབ་ཀྱི་མཐུན་ཕྱོགས་ལ་མཐོང་བའམ་མི་…
མཐུན་ཕྱོགས་ལ་མཐོང་བ་གང་རུང་ཡིན་པ། དབྱེ་ན།
དངོས་ཀྱི་མ་ངེས་པ་དང་ལྷག་ལྡན་གྱི་མ་ངེས་པ་གཉིས།
མཚན་ཉིད་རིམ་བཞིན། ཐུན་མོང་གི་མ་ངེས་པའི་རྟགས་
གང་ཞིག །ཕྱོགས་ཆོས་ཅན་དུ་སོང་བའི་གང་ཟག་

གིས་མཐུན་ཕྱོགས་མི་མཐུན་ཕྱོགས་གཉིས་ཀ་ལ་མཐོང་བ༎ གཉིས་པའི་མཚན་ཉིད། རེ་གང་ཞིག །ཕྱོགས་ཆོས་ཅན་དུ་སོང་བའི་གང་ཟག་གིས་མཐུན་ཕྱོགས་མི་མཐུན་ཕྱོགས་གཉིས་ཀ་ལ་མཐོང་བས་མ་ཁྱབ་པ། དང་པོ་ལ་དབྱེ་ན། མཐུན་ཕྱོགས་མི་མཐུན་ཕྱོགས་གཉིས་ཀ་ལ་ཁྱབ་བྱེད་དུ་འཇུག །གཉིས་ཀ་ལ་རྣམ་གཉིས་སུ་འཇུག །མཐུན་ཕྱོགས་ལ་རྣམ་གཉིས་སུ་འཇུག་མི་མཐུན་ཕྱོགས་ལ་ཁྱབ་བྱེད་དུ་འཇུག་པ། མི་མཐུན་ཕྱོགས་ལ་རྣམ་གཉིས་སུ་འཇུག་མཐུན་ཕྱོགས་ལ་ཁྱབ་བྱེད་དུ་འཇུག་པའི་དངོས་ཀྱིས་ངེས་པའི་རྟགས་དང་བཞིར། དཔེ་རིམ་བཞིན། སྒྲ་རྟག་པར་སྒྲུབ་པ་ལ་གཞལ་བྱ་བཀོད་པ་ལྟ་བུ། བྱེ་བྲག་པའི་ངོར་སྒྲ་རྟག་པར་སྒྲུབ་པ་ལ་རེག་བྱ་ཅན་མ་ཡིན་པ་རྟགས་སུ་བཀོད་པ་ལྟ་བུ། སྒྲ་རྩོལ་མ་བྱུང་དུ་སྒྲུབ་པ་ལ་མི་རྟག་པ་རྟགས་སུ་བཀོད་པ་ལྟ་བུའོ། །སྒྲ་རྩོལ་བྱུང་དུ་སྒྲུབ་

པ་ལ་མི་རྟག་པ་བཀོད་པ་ལྟ་བུའོ། །ལྷག་ལྡན་གྱི་མ་
ངེས་པའི་རྟགས་ལ་དབྱེ་ན་གཉིས། འགལ་བ་ལྷག་
ལྡན་གྱི་མ་ངེས་པའི་རྟགས་ཀྱི་མཚན་ཉིད། གང་ཞིག།
ཕྱོགས་ཆོས་ཅན་དུ་སོང་བའི་གང་ཟག་གིས་དེ་སྒྲུབ་ཀྱི་
མི་མཐུན་ཕྱོགས་ལ་མཐོང་བ། དཔེར་ན། ངག་སྨྲ་
བའི་སྐྱེས་བུ་ཕ་རོལ་པོ་ཀུན་མཁྱེན་ཡིན་པར་སྒྲུབ་པ་ལ་
ངག་སྨྲ་བ་བཀོད་པ་ལྟ་བུའོ། །ཡང་དག་ལྷག་ལྡན་
གྱི་མ་ངེས་པའི་རྟགས་ཀྱི་མཚན་ཉིད། གང་ཞིག །
ཕྱོགས་ཆོས་ཅན་དུ་སོང་བའི་གང་ཟག་གིས་མཐུན་… …
ཕྱོགས་ལ་མཐོང་བ། དཔེར་ན་ངག་སྨྲ་བའི་སྐྱེས་བུ་
ཕ་རོལ་པོ་ཀུན་མཁྱེན་མ་ཡིན་པར་སྒྲུབ་པ་ལ་ངག་སྨྲ་བ་
བཀོད་པ་ལྟ་བུའོ། །མ་གྲུབ་པའི་རྟགས་ལ་དབྱེ་ན།
དོན་ལ་བལྟོས་ནས་མ་གྲུབ། བློ་ལ་བལྟོས་ནས་མ་
གྲུབ། གང་ཟག་ལ་བལྟོས་ནས་མ་གྲུབ་པའི་རྟགས་
དང་གསུམ། དང་པོ་ལ་དབྱེ་ན། གཞི་མ་གྲུབ་ནས་

མ་གྲུབ་ཐ་དད་མེད་ནས་མ་གྲུབ། ཕྱོགས་གཅིག་ལ་
བལྟོས་ནས་མ་གྲུབ་པའི་རྟགས་དང་གསུམ། དང་
པོ་ལ་དབྱེ་ན། རྟགས་ཀྱི་ངོ་བོ་མི་སྲིད་ནས་མ་གྲུབ།
ཆོས་ཀྱི་ངོ་བོ་མི་སྲིད་ནས་མ་གྲུབ་པ་གཉིས། དཔེ་རིམ་
བཞིན། སྐྱེས་བུ་བདག་བཅས་སུ་སྨྲ་བ་པ་ལ་བདག་གི་
ཡོན་ཏན་དང་ལྡན་པ་བཀོད་པ་ལྟ་བུ་དང་། བདག་ཁྱབ་པ་
ཡེར་པར་སྨྲ་བ་པ་ལ་བདེ་སྡུག་ཡོན་ཏན་ཀུན་ལ་དམིགས་···
པ་བཀོད་པ་ལྟ་བུའོ། །ཐ་དད་མེད་ནས་མ་གྲུབ་པའི་
རྟགས་ལ་དབྱེ་ན། གཞི་རྟགས་ཐ་དད་མེད་ནས་མ་གྲུབ།
གཉི་ཆོས་ཐ་དག་མེད་ནས་མ་གྲུབ། ཆོས་རྟགས་ཐ་དད་
མེད་ནས་མ་གྲུབ་པ་གསུམ་མོ། །དཔེ་རིམ་བཞིན།
སྒྲ་མི་རྟག་པར་སྒྲུབ་པ་ལ་སྒྲ་དང་། སྒྲ་སྒྲར་སྒྲུབ་པ་
ལ་མི་རྟག་པ་བཀོད་པ་དང་། སྒྲ་མི་རྟག་པར་སྒྲུབ་པ་ལ་
མི་རྟག་པ་བཀོད་པ་ལྟ་བུའོ། །ཕྱོགས་གཅིག་ལ་བལྟོས་
ནས་མ་གྲུབ་པའི་རྟགས་ནི། དཔེར་ན། གླུ་བ་

གཉིས་སྣང་གི་དབང་ཤེས་མངོན་སུམ་དུ་སྒྲུབ་པ་ལ་རྟོག་
བྲལ་མ་འཁྲུལ་བ་རྟགས་སུ་བཀོད་པ་ལྟ་བུའོ། བློ་
ངོ་ལ་བལྟོས་ནས་མ་གྲུབ་པའི་རྟགས་ལ་དབྱེ་ན། ཕྱི་
ཆོས་ཟླ་ནས་མ་གྲུབ། ཤེས་འདོད་མེད་ནས་མ་གྲུབ་
པའི་རྟགས་གཉིས། དང་པོ་ལ་དབྱེ་ན། ཆོས་ཅན་
ལ་ཕྱི་ཆོས་ཟླ་ནས་མ་གྲུབ། རྟགས་ལ་ཕྱི་ཆོས་ཟླ་ནས་
མ་གྲུབ། དེ་གཉིས་ཀྱི་འབྲེལ་པ་ལ་ཕྱི་ཆོས་ཟླ་ནས་མ་
གྲུབ་པ་དང་གསུམ། དཔེ་རིམ་བཞིན། ཤ་ཟའི་བུམ་པ་
མི་རྟག་པར་སྒྲུབ་པ་ལ་བྱས་པ་བཀོད་པ་ལྟ་བུ་དང་། དུ་
བའམ་རླངས་པ་ཡིན་མིན་ཕྱི་ཆོས་ཟླ་བའི་སྒོ་ལོང་བོ···
ཡོད་པའི་ས་ཕྱོགས་སུ་མེ་ཡོད་པར་སྒྲུབ་པ་ལ་དུ་བ་ཡོད··
·པ་རྟགས་སུ་བཀོད་པ་ལྟ་བུ། རི་སུལ་གསུམ་གྱི་དབུས་མ་
ན་ཤ་ཟ་ཡོད་པར་སྒྲུབ་པ་ལ་ཤ་ཟའི་སྣ་གྲག་པ་བཀོད་
པ་ལྟ་བུའོ། །གཉིས་པ་ནི། དཔེར་ན་སྒྲ་མི་རྟག་པར་
གྲུབ་ཟིན་མ་བརྗེད་པའི་ངོར་སྒྲ་ཆོས་ཅན། མི་རྟག་སྟེ།

བྲུས་པའི་ཕྱིར། ཞེས་པ་ལྟ་བུའོ། །གང་ཟག་ལ་བལྟོས་
ནས་མ་གྲུབ་པའི་རྟགས་ལ་དབྱེ་ན། རྒོལ་བ་ལ་བལྟོས་ནས་
མ་གྲུབ ཕྱིར་རྒོལ་ལ་བལྟོས་ནས་མ་གྲུབ། གཉིས་
ཀ་ལ་བལྟོས་ནས་མ་གྲུབ་པའི་རྟགས་གསུམ། དཔེ་རིམ་
བཞིན། གྲངས་ཅན་པས་སངས་རྒྱས་པ་ལ་བློ་བདེ་
སེམས་མེད་དུ་སྒྲུབ་པ་ལ་སྐྱེ་འཇིག་ཅན་བཀོད་པ་ལྟ་བུ།
གཅེར་བུ་པས་ཤིང་སེམས་ལྡན་དུ་སྒྲུབ་པ་ལ། ཤུན་པ་
བཤུས་ན་འཆི་བ་བཀོད་པ་ལྟ་བུ། སྒྲ་མི་རྟག་པར་སྒྲུབ་
པ་ལ་མིག་ཤེས་ཀྱི་གཟུང་བྱ་བཀོད་པ་ལྟ་བུའོ། །དཔེ་
ཡང་དག་གི་མཚན་ཉིད། བསྒྲུབ་བྱ་ངེས་པའི་སྔོན་དུ་
ཁྱབ་པ་ངེས་པའི་གཞིར་གྱུར་པ། དབྱེ་ན་གཉིས་ལས།
མཐུན་དཔེ་ཡང་དག་གི་མཚན་ཉིད། བསྒྲུབ་བྱ་ངེས་
པའི་སྔོན་དུ་རྗེས་ཁྱབ་སྔོན་དུ་ངེས་པའི་གཞིར་གྱུར་པ།
དབྱེ་ན། དངོས་ཀྱི་མཐུན་དཔེ་ཡང་དག་དང་། རིགས་
འདྲའི་མཐུན་དཔེ་ཡང་དག་གཉིས། དཔེ་རིམ་བཞིན།

བྱས་པས་སྒྲ་མི་རྟག་པར་སྒྲུབ་པའི་མཐུན་དཔེར་བྱས་
པ་བཀོད་པ་ལྟ་བུ་དང་། ལྟོ་ལྡིར་བ་སྣང་རུང་མ་
དམིགས་པས་ལྟོ་ལྡིར་བས་དག་པའི་ས་ཕྱོགས་སུ་
བུམ་པ་མེད་པར་སྒྲུབ་པ་ལ། རི་བོང་གི་མགོ་ལ་ར་
བཀོད་པ་ལྟ་བུའོ། །མི་མཐུན་དཔེ་ཡང་དག་གི་མཚན་
ཉིད། བསྒྲུབ་བྱ་ངེས་པའི་སྔོན་དུ་ལྡོག་ཁྱབ་དངོས་སུ་
ངེས་པའི་གཞིར་གྱུར་པ། དཔེར་ན་བྱས་པས་སྒྲ་མི་
རྟག་པར་སྒྲུབ་པའི་མི་མཐུན་དཔེར་ནམ་མཁའ་བཀོད་
པ་ལྟ་བུའོ། །དཔེ་ལྟར་སྣང་གི་མཚན་ཉིད། བསྒྲུབ་
བྱ་ངེས་པའི་སྔོན་དུ་ཁྱབ་པ་ངེས་པའི་གཞིར་གཟུང་
ཞིང་། ངེས་པར་མི་ནུས་པ། དབྱེ་ན། །མཐུན་དཔེ་ལྟར་
སྣང་དང་མི་མཐུན་དཔེ་ལྟར་སྣང་གཉིས། དང་པོ་འི་
མཚན་ཉིད། བསྒྲུབ་བྱ་ངེས་པའི་སྔོན་དུ་རྗེས་ཁྱབ་
དངོས་སུ་ངེས་པའི་གཞིར་བཟུང་ཞིང་ངེས་པར་མི་ནུས་
པ། དབྱེ་ན། དོན་སྐྱོན་ཅན། བློ་སྐྱོན་ཅན། སྒྲ་

སྐྱོན་ཅན་གྱི་མཐུན་དཔེ་དང་གསུམ། དང་པོ་ལ་དབྱེ་
ན། ཆོས་ཀྱིས། རྟགས་ཀྱིས་སྟོང་། དེ་གཉིས་
ཀས་སྟོང་བའི་མཐུན་དཔེ་ལྟར་སྣང་བ་གསུམ། དཔེ་རིམ་
བཞིན། ལུས་ཅན་མ་ཡིན་པས་སྒྲ་རྟག་པར་སྒྲུབ་པའི་
མཐུན་དཔེར་ལས་དང་། རྡུལ་ཕྲ་རབ་དང་བུམ་པ་
བཀོད་པ་ལྟ་བུའོ། །གཞན་གཉིས་རེ་ཞིག་གཞོག །
མི་མཐུན་དཔེ་ལྟར་སྣང་གི་མཚན་ཉིད། བསྒྲུབ་བྱ་ཅེས་
པའི་སྟོན་དུ་ལྡོག་ཁྱབ་དངོས་སུ་ངེས་པའི་གཞིར་བཟུང་
ཞིང་ངེས་པར་མི་ནུས་པ། དབྱེ་ན། དོན་སྐྱོན་ཅན་
སོགས་གསུམ་གྱི་མི་མཐུན་དཔེ་ལྟར་སྣང་གསུམ། དང་
པོ་ལ། ཆོས་ཀྱིས་མི་སྟོང་། རྟགས་ཀྱིས་མི་སྟོང་།
དེ་གཉིས་ཀས་མི་སྟོང་བའི་མི་མཐུན་དཔེ་ལྟར་སྣང······
གསུམ། དཔེར་ན། ལུས་ཅན་མ་ཡིན་པས་སྒྲ་རྟག་
པར་སྒྲུབ་པའི་མི་མཐུན་དཔེར། རྡུལ་ཕྲ་རབ་དང་ལས་
དང་ནམ་མཁའ་བཀོད་པ་ལྟ་བུའོ། །ཞར་བྱུང་རྟགས་

དཔའ་སྒྲོན་འཆད་པ་ལ། རྟགས་སྒྲོན་གྱི་མཚན་ཉིད།
དེ་སྒྲུབ་ཀྱི་རྟགས་སུ་བཀོད་ལེ་འོ་དེ་ཁོ་ན་ལ་ལྡན་ཞིང་
རྟགས་སུ་བཀོད་ལེ་འོ་ དེ་དེ་སྒྲུབ་ཀྱི་རྟགས་ཡང་དག…
མ་ཡིན་པར་སྣང་བའི་ཚུལ་གསུམ་ཚང་བའི་རྟགས་གང་
ཞིག །བསྒྲུབ་བྱ་སྒྲུབ་ནུས་དང་ཚུལ་གསུམ་གང་རུང་
གི་དངོས་ཀྱི་ལྡོག་ཕྱོགས་གང་རུང་ཡིན་པ། དབྱེ་ན།
མ་གྲུབ་པའི་རྟགས་ཀྱི་སྒྲོན། འགལ་རྟགས་ཀྱི་སྒྲོན།
མ་ངེས་པའི་རྟགས་ཀྱི་སྒྲོན་དང་གསུམ། དཔེ་རིམ་བཞིན།
སྒྲ་མི་རྟག་པར་སྒྲུབ་པ་ལ་མིག་ཤེས་ཀྱི་གཟུང་བྱ་བཀོད་
པའི་ཚེ་སྒྲ་མི་རྟག་སྒྲུབ་ཀྱི་རྟགས་སུ་བཀོད་ན་ཕྱོགས…
ཆོས་མ་གྲུབ་པ་ལྟ་བུ་དང་། སྒྲ་མི་རྟག་པར་སྒྲུབ་པ་
ལ་བྱས་པ་བཀོད་པའི་ཚེ་སྒྲ་རྟག་སྒྲུབ་ཀྱི་རྟགས་སུ……
བཀོད་ན་ཁྱབ་པ་ཕྱིན་ཅི་ལོག་ཏུ་ངེས་པ་ལྟ་བུ་དང་། སྒྲ་
རྟག་པར་སྒྲུབ་པ་ལ་གཞལ་བྱ་བཀོད་པའི་ཚེ་སྒྲ་རྟག…
པར་སྒྲུབ་ཀྱི་རྟགས་སུ་བཀོད་ན་ཁྱབ་པ་རྣལ་མ་དང་ཕྱིན་

དང་། མི་མཐུན་དཔེའི་སྐྱོན་གཉིས། དཔེ་རིམ་བཞིན།
ལུས་ཅན་མ་ཡིན་པས་སྒྲ་རྟག་པར་སྒྲུབ་པའི་མཐུན་… …
དཔེར་བུམ་པ་བཀོད་པའི་ཚེ། རྟག་པས་སྟོང་པ་ལྟ་
བུ་དང་། ལུས་ཅན་མ་ཡིན་པས་སྒྲ་རྟག་པར་སྒྲུབ་པའི་
མི་མཐུན་དཔེར་ནམ་མཁའ་བཀོད་པའི་ཚེ་རྟག་པས……
མི་སྟོང་བ་ལྟ་བུའོ།། ||

གཞན་དོན་རྗེས་དཔག་གཏན་ལ་དབབ་པ་ལ། དངོས་
དང་བསྒྲུབ་བྱ་སུན་འབྱིན་སོགས་བཤད་པ་ལ་གསུམ་…
ལས། གཞན་དོན་རྗེས་དཔག་གམ། སྒྲུབ་ངག་
ཡང་དག་གི་མཚན་ཉིད། རྒོལ་བ་རང་གིས་ཚད་མས་
གྲུབ་པའི་རྟགས་ཀྱིས་ཚུལ་གསུམ་ཕྱིར་རྒོལ་ལ་ལྷག་
ཚད་མེད་པར་སྟོན་པའི་ངག་ཡན་ལག་གཉིས་ལྡན།
དབྱེ་ན། གཉིས་ལས། ཆོས་མཐུན་སྦྱོར་གྱི་སྒྲུབ་
ངག་ཡང་དག་གི་མཚན་ཉིད། རྒོལ་བ་རང་གིས་ཚད་
མས་གྲུབ་པའི་ཕྱོགས་ཆོས་དང་རྗེས་ཁྱབ་ཕྱིར་རྒོལ་ལ་

དངོས་སུ་ལྷག་ཆད་མེད་པར་སྟོན་པའི་ངག་ཡན་ལག་··
གཉིས་ལྡན། དཔེར་ན གང་བྱས་མི་རྟག་དཔེར་
ན་བུམ་པ་བཞིན་སྒྲ་ནི བྱས་ཞེས་པའི་ངག་ལྟ་བུའོ། །
ཆོས་མི་མཐུན་སྦྱོར་གྱི་སྒྲུབ་ངག་ཡང་དག་གི་མཚན་·····
ཉིད། གཏོལ་བ རང་གིས་ཚད་མས གྲུབ་པའི་ཕྱོགས་
ཆོས་དང་ལྡོག་ཁྱབ་ཕྱིར་གཏོལ་ལ་ལྷག་ཆད་མེད་པར····
སྟོན་པའི་ངག་ཡན་ལག་གཉིས་ལྡན། དཔེར་ན།
གང་རྟག་པ་མ་བྱས་ནམ་མཁའ་བཞིན་སྒྲ་ནི་བྱས་སོ····
ཞེས་པའི་ངག་ལྟ་བུའོ། །སྒྲུབ་ངག་ལྟར་སྣང་གི་
མཚན་ཉིད། སྒྲུབ་ངག་ཏུ་བཀོད་པ་གང་ཞིག །སྐྱོན་
གང་རུང་དང་ལྡན་པ། དབྱེ་ན་གསུམ་ལས། བློ་
སྐྱོན་ཅན་གྱི་སྒྲུབ་ངག་ལྟར་སྣང་ནི། བློ་བདེ་ཆོས་ཅན།
སེམས་མེད་ཡིན་ཏེ། སྐྱེ་འཇིག་ཅན་ཡིན་པའི་ཕྱིར།
གཟུགས་སོགས་བཞིན་ཞེས་པའི་ངག་ལྟ་བུའོ། །དོན་
སྐྱོན་ཅན་གྱི་སྒྲུབ་ངག་ལྟར་སྣང་ནི། སྒྲ་ནི་རྟག་པ་

ཡིན་ཏེ། ཕྱོགས་དང་མཐུན་ཕྱོགས་གང་རུང་ཡིན་
པའི་ཕྱིར། ཞེས་པའི་ངག་ལྟ་བུ། སྒྲ་རྟོན་ཅན་གྱི་
སྒྲུབ་ངག་ལྟར་སྣང་ནི། དཔེར་ན་སྒྲ་ནི་མི་རྟག་སྟེ་
བྱས་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དཔེར་ན་བུམ་པ་བཞིན།
སྒྲ་ཡང་བྱས། དེའི་ཕྱིར་སྒྲ་མི་རྟག་ཅེས་པའི་ངག་
ལྟ་བུའོ། །རྟགས་ཡང་དག་གི་བསྒྲུབ་བྱའི་མཚན་ཉིད།
རྟགས་ཡང་དག་ལ་བརྟེན་ནས་གཞོད་གོ་བར་བྱ་བ།
དབྱེ་ན། རང་དོན་གྱི་རྟགས་ཡང་དག་གི་བསྒྲུབ་བྱ་
དང་། གཞན་དོན་གྱི་རྟགས་ཡང་དག་གི་བསྒྲུབ་བྱ་
གཉིས། དང་པོའི་མཚན་ཉིད་བློ་ཁུར་དུ་རྟགས་ཚད་
མས་གྲུབ་པ་ལ་བརྟེན་ནས་གཞོང་གོ་བར་བྱ་བ། གཞན་
དོན་གྱི་རྟགས་ཡང་དག་གི་བསྒྲུབ་བྱའི་མཚན་ཉིད། ངོ་
བོའི་དོན་སོགས་ཆོས་ལྔ་ཚང་བ། ཡང་ན་བསྒྲུབ་
བྱར་འདོས་ཤིང་རྒོལ་བས་བསྒྲུབ་བྱ་མཁས་སླངས་པ།
ཆོས་ལྔ་ནི། ཀུན་ལས་བཏུས་ལས། ངོ་བོ་ཁོ་ན་

རང་ཉིད་དང་། །འདོད་འགྱུར་མ་བསམ་བརྟན་བྱ་བ།
ཞེས་འབྱུང་བ་ལྟར་ཏུ། །དེ་སྒྲུབ་ཀྱི་ཕྱིར་རྒོལ་གྱིས་
ཚད་མས་གྲུབ་ཟིན་མ་བརྗེད་པ་མ་ཡིན་པ་དང་། །དེ་
སྒྲུབ་ཀྱི་སྒྲུབ་བྱེད་དུ་བཀོད་བཞིན་པ་མ་ཡིན་པ་དང་།
དེ་སྒྲུབ་ཀྱི་རྒོལ་བས་དཔག་འདོད་ཀྱི་ཡུལ་དུ་བྱས་པ་…
དང་། །དེ་སྒྲུབ་ཀྱི་རྒོལ་བ་ཞེ་བས་འདོད་པ་དང་། །དེ་
སྒྲུབ་ཀྱི་ཕྱིར་རྒོལ་གྱིས་ཚད་མས་མ་བསལ་བ་རྣམས་…
སོ། །གཞན་དོན་གྱི་ཕྱོགས་ལྟར་སྣང་གི་མཚན་ཉིད།
སྔ་རྒོལ་གྱིས་དམ་བཅས་པའི་ཚོགས་དོན་གང་ཞིག །
ངོ་བོ་འི་དོན་སོགས་ཆོས་ལྔ་མ་ཚང་བ། །དབྱེ་ན་ལྔ་
ལས། །གྲུབ་ཟིན་པའི་ཕྱོགས་ལྟར་སྣང་ནི། སྒྲ་མི་
རྟག་པར་ཚད་མས་གྲུབ་ཟིན་པའི་གང་ཟག་གི་ངོར།
སྒྲ་མི་རྟག་པར་དམ་བཅས་པའི་ཚེ་སྒྲ་མི་རྟག་པ་ལྟ་……
བུའོ། །སྒྲུབ་བྱེད་དུ་བཀོད་བཞིན་པའི་ཕྱོགས་ལྟར་
སྣང་ནི། སྒྲ་མི་རྟག་པར་སྒྲུབ་པ་ལ་སྒྲ་མི་རྟག་པ་

བཀོད་པའི་ཚེ་སྒྲ་མི་རྟག་པ་ལྟ་བུའོ། །གྲོལ་བ་དཔག་
འདོད་མེད་པའི་ཕྱོགས་ལྟར་སྣང་ནི། གྲོལ་བས་
སྔར་གཟིགས་ཟིན་གྱི་ལུང་ཁས་བླངས་ནས། ཕྱི་ས་
སྒྲ་མི་རྟག་སྒྲུབ་ལ་བྱས་པ་རྟགས་སུ་བཀོད་པའི་ཚེ།
སྒྲ་རྟག་པ་ནམ་ཡོན་ལྟ་བུའོ། །གྲོལ་བ་ཞེ་བས་མི་
འདོད་པའི་ཕྱོགས་ལྟར་སྣང་ནི། གྲངས་ཅན་པས་
མིག་སོགས་བདག་དོན་བྱེད་པར་སྒྲུབ་པར་འདོད་ནས།
ངག་ཏུ་མིག་སོགས་གཞན་དོན་བྱེད་པར་དམ་བཅས་……
པའི་ཚེ་མིག་སོགས་གཞན་དོན་བྱེད་པ་ལྟ་བུའོ། །
བསལ་བ་ཞུགས་པའི་ཕྱོགས་ལྟར་སྣང་ནི། སྒྲ་མཉན་
བྱ་མ་ཡིན་པ་ལྟ་བུ། བསལ་བའི་མཚན་ཉིད། དམ་
བཅའ་ལྟར་སྣང་གང་ཞིག །ཁྱོད་ཀྱི་ལྡོག་ཕྱོགས་ཀྱི་
དོན་ཚད་མས་གྲུབ་པ། དབྱེ་ན་གཉིས་ལས། མངོན་
སུམ་བསལ་བའི་མཚན་ཉིད། གང་ཞིག །ཁྱོད་ཀྱི་
དངོས་ཀྱི་ལྡོག་ཕྱོགས་ཀྱི་དོན་མངོན་སུམ་ཚད་མས……

སྒྲུབ་པ། དཔེར་ན། སྒྲ་མཉན་བྱ་མ་ཡིན་པ་ལྟ་བུའོ། །
དངོས་པོ་སྟོབས་ཞུགས་ཀྱི་རྗེས་དཔག་གི་བསལ་བའི་…
མཚན་ཉིད། གང་ཞིག །ཁྱོད་ཀྱི་དངོས་ཀྱི་ལྡོག་
ཕྱོགས་ཀྱི་དོན་དངོས་པོ་སྟོབས་ཞུགས་ཀྱི་རྗེས་དཔག་
གིས་སྒྲུབ་པ། དཔེར་ན། སྒྲ་རྟག་པ་ལྟ་བུ། གྲགས་
པའི་རྗེས་དཔག་གི་བསལ་བའི་མཚན་ཉིད། གང་ཞིག །
ཁྱོད་ཀྱི་དངོས་ཀྱི་ལྡོག་ཕྱོགས་ཀྱི་དོན་གྲགས་པའི……
རྗེས་དཔག་གིས་སྒྲུབ་པ། དཔེར་ན། རི་བོང་ཅན་
ཟླ་བའི་སྒྲས་བརྗོད་མི་རུང་ལྟ་བུ། ཡིད་ཆེས་བསལ་
བའི་མཚན་ཉིད། སྔར་ཁས་བླངས་པའི་དམ་བཅའ་
ངག་ཕྱི་མས་ཉམས་པར་བྱས་པའི་དམ་བཅའ་ལྟར……
སྣང་གི་དོན། དབྱེ་ན། རང་ཚིག་སྔ་ཕྱི་འགལ་
བའི་སྒོ་ནས་ཁས་བླངས་ཀྱིས་བསལ་བ་དང་། ཡིད་
ཆེས་པའི་བསལ་བ་གཉིས། དང་པོ་ནི་མཚན་ཉིད།
རང་ཚིག་སྔ་མས་བཞག་པ་རང་ཚིག་ཕྱི་མས་ཉམས…

གྲུས་པའི་དམ་བཅའ་ལྷར་སྣང་གི་དོན། དཔེར་ན་བུད་
མེད་གཅིག་སྤྱར་མར་དམ་བཅས་ནས་ཕྱི་ས་མོ་གཤམ་་
དུ་དམ་བཅས་པའི་ཚེ་བུད་མེད་བུ་སྐྱེད་པའི་ནུས་ལྡན་····
ཡོད་མེད་གཉིས་ཀ་ཡིན་པ་ལྟ་བུ། གཉིས་པའི་
མཚན་ཉིད། དམ་བཅའ་ལྷར་སྣང་གི་དོན་གང་ཞིག །
རང་གི་དངོས་ཀྱི་ལོག་ཕྱོགས་ཀྱི་དོན་ཡིད་ཆེས་རྫས་·····
དཔག་གིས་གནོད་པ། དཔེར་ན། སྤྱིར་སངས་རྒྱས་
ཀྱི་ལུང་ཚད་མར་ཁས་བླངས་ནས། ཕྱིས་སྦྱིན་སོང་
དཀར་ཆོས་ལ་སྤྱད་པ་ལས་མ་འོངས་པ་ན་བདེ་བ་མི་····
འབྱུང་བར་དམ་བཅས་པའི་དོན་ལྟ་བུའོ། །དེས་ན།
ཡིད་ཆེས་བསལ་བ་ཡིན་པ་ལ་ཡིད་ཆེས་རྫས་དཔག་····
གིས་བསལ་བ་ཡིན་པས་མ་ཁྱབ་ཅིང་། སྤྱིར་ཡིད་
ཆེས་བསལ་བ་དང་དངོས་པོ་སྟོབས་ཞུགས་ཀྱི་བསལ་··
བ་ཡང་མི་འགལ་ལོ། །ཡང་ཀུན་ལས་བཏུས་སུ།
ཡིད་ཆེས། ཞེས་གཅིག་ཏུ་བསྡུས་ནས་བཤད་པའི་

རང་ཚིག་དང་ལུང་ཚིག་གི་མཚན་ཉིད། རིམ་པ་
བཞིན་གོལ་བ་རང་གིས་བདེན་ཞེན་གྱིས་སྨྲས་པའི་······
བསྒྲུབ་བྱ་བརྗོད་པའི་ཚིག་དང་། དཔྱད་པ་གསུམ་གྱིས་
དག་པའི་ལུང་ཡིན་པ། ཟླ་མ་སྤྱི་མ་དག་གཉིས་པོ་འི་
མཚན་ཉིད་རིམ་བཞིན། བསྒྲུབ་བྱ་བརྗོད་པའི་ཚིག་
གང་ཞིག །ཆོས་ཅན་ཡོད་ན་ཚུར་མཐོང་གིས་དངོས་
པོ་སྟོབས་ཞུགས་ཀྱིས་འགྲུབ་པ་ལུང་ལ་མི་བལྟོས་པ་··
དང་བལྟོས་པ་ཞེས་གསུངས་ཏེ་དཔྱད་དོ། །ཞར་ལ་
ཕྱོགས་སྐྱོན་གྱི་མཚན་ཉིད། ཕྱོགས་སུ་བཟུང་ལེའི་
དེ་ཁོ་ན་ལ་ལྡན་ཞིང་། དེ་དེ་སྒྲུབ་ཀྱི་ཕྱོགས་མཚན་ཉིད་པ་
མ་ཡིན་པར་སྒྲུབ་པའི་ཚུལ་གསུམ་ཚང་བའི་རྟགས་གང་···
ཞིག །ངོ་བོ་འི་དོན་སོགས་ཆོས་ལྔ་གང་རུང་གི་དངོས་
ཀྱི་ལོག་ཕྱོགས་ཡིན་པ། དཔེ་ན་ལྔ་ལས། གསལ་ཟིན་
པའི་ཕྱོགས་ལྟར་སྣང་གི་སྐྱོན་ནི། སྒྲ་མཉན་བྱ་ཡིན་པ་
ལ་སྒྲ་མཉན་བྱ་ཡིན་པར་སྒྲུབ་པའི་ཕྱིར་གོལ་གྱི་ཚད་···

མས་གྲུབ་པ་ཞུགས་པ་ལྷ་བུའོ། །ལྷག་མ་བཞི་འང་
རིས་འགྲེའོ། །སུན་འབྱིན་བཤད་པ་ལ། སུན་
འབྱིན་ཡང་དག་གི་མཚན་ཉིད། སྐྱོན་ལས་སྐྱོན་དུ་བརྗོད་
པས་སྐྱོན་ཅན་གོ་ནུས་པའི་ངག དབྱེ་ན། རང་རྒྱུད་
ཀྱི་སུན་འབྱིན་ཡང་དག་དང་། ཐལ་འགྱུར་གྱི་སུན་
འབྱིན་ཡང་དག་གཉིས། རང་རྒྱུད་ནི་སྒྲུབ་ངག་ཡང་
དག་ཡིན་པས་བཤད་ཟིན་ནོ། །སུན་འབྱིན་ལྟར་སྣང་
གི་མཚན་ཉིད། སུན་འབྱིན་དུ་བཀོད་པ་གང་ཞིག །
སྐྱོན་ལ་སྐྱོན་དུ་བརྗོད་པས་སྐྱོན་དུ་གོ་མི་ནུས་པ། ཐལ་
འགྱུར་ཡང་དག་གི་མཚན་ཉིད། ལན་གྱིས་ལྡོག་མི་
ནུས་པའི་ཐལ་ངག །དབྱེ་ན། སྒྲུབ་བྱེད་འཕེན་པ་
དང་། མི་འཕེན་པའི་ཐལ་འགྱུར་ཡང་དག་གཉིས།
དང་པོ་དེ་མཚན་ཉིད། ཐལ་འགྱུར་ཡང་དག་གང་
ཞིག ཆོས་ལོག་གིས་རང་གི་ཆོས་ཅན་གྱི་སྟེང་དུ།
རྟགས་ལོག་སྒྲུབ་ན་ཚུལ་གསུམ་ཚང་བ། དབྱེ་ན།

རང་རིགས་དང་གཞན་རིགས་འཛིན་པའི་ཐལ་འགྱུར་···
ཡང་དག་གཉིས། དང་པོ་ནི་འཚན་ཉིད། གང་ཞིག།
ཆོས་ལོག་གིས་རང་གི་ཆོས་ཅན་གྱི་སྟེང་དུ། རྟགས་
ལོག་སྒྲུབ་ན་རང་དང་རིགས་གཅིག་པའི་ཚུལ་གསུམ་···
ཚང་བ་ཡིན་པ། དཔེར་ན་ཕ་རོལ་པོས་མི་སྟོབས་ཆེན་
པས་ཁྱབ་པར་རློམ་པའི་ས་གྲོགས་ན་གྲང་རེག་རྒྱུན་····
ཆགས་ཡོད་པར་ཁས་ལེན་པ་ལ། མི་སྟོབས་ཆེན་
པས་ཁྱབ་པར་རློམ་པའི་ས་གྲོགས་ཆོས་ཅན། མི་
སྟོབས་ཆེན་གྱིས་ཁྱབ་པར་རློམ་པ་མ་ཡིན་པར་ཐལ།
གྲང་རེག་སྟོབས་ཆེན་རྒྱུན་ཆགས་ཡོད་པའི་ཕྱིར། ཞེས་
པའི་ཐལ་འགྱུར་ལྟ་བུ། གཞན་རིགས་འཛིན་པའི་
ཐལ་འགྱུར་ཡང་དག་གི་མཚན་ཉིད། གང་ཞིག་ཆོས་
ལོག་གིས་རང་གི་ཆོས་ཅན་གྱི་སྟེང་དུ། རྟགས་ལོག་
སྒྲུབ་ན་རང་དང་རིགས་མི་གཅིག་པའི་ཚུལ་གསུམ་ཚང་
བ། དཔེར་ན་ཕ་རོལ་པོས་སྒྲ་འགྱུར་བ་དང་ལྡན་···

པའི་མཚན་མོ་འི་རྒྱ་མཚོ་ར་དུ་བ་ཡོད་པར་ཁས་ལེན་
པ་ན། སྒོ་འཕྲུར་བ་དང་ལྡན་པའི་མཚན་མོ་འི་རྒྱ་
མཚོ་ན་ཆོས་ཅན། མི་ཡོད་པར་ཐལ། དུ་བ་ཡོད་
པའི་ཕྱིར། ཞེས་པའི་ཐལ་འགྱུར་ལྟ་བུ། སྒྲུབ་བྱེད་
མི་འཛིན་པའི་ཐལ་འགྱུར་ཡང་དག་གི་མཚན་ཉིད། གང་
ཞིག །ཆོས་ལོག་ཕྱིས་རང་གི་ཆོས་ཅན་གྱི་སྟེང་དུ།
རྟགས་ལོག་སྒྲུབ་ན་ཚུལ་གསུམ་མ་ཚང་བ། དཔེར་ན།
པ་རོལ་པོས་ལྟོ་ལྡིར་ཞབས་ཞུམ་གྱིས་དགག་པའི་ས་...
ཕྱོགས་ན་ལུས་པ་ཡོད་པར་ཁས་བླངས་པ་ལ། ལྟོ་
ལྡིར་ཞབས་དགག་པའི་ས་ཕྱོགས་ཆོས་ཅན། ལུས་པ་མེད་
པར་ཐལ། ལྟོ་ལྡིར་བ་སྣང་རུང་མ་དམིགས་པའི་ཕྱིར།
ཞེས་པའི་ཐལ་འགྱུར་ལྟ་བུ། ཐལ་འགྱུར་ལྟར་སྣང་
བའི་མཚན་ཉིད། ལན་གྱིས་ལྡོག་པར་ནུས་པའི་ཐལ་
འགྱུར། དཔེར་ན་པ་རོལ་པོས་སྒྲ་རྟག་པར་ཁས་
བླངས་པ་ལ། སྒྲ་ཆོས་ཅན། མི་རྟག་པར་ཐལ། མཉན་

བྱ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཞེས་པ་ལྟ་བུའོ། །རྒོལ་བའི་
མཚན་ཉིད། ཕྱོགས་སྔ་མ་འཛོག་ནུས་པར་ཁས་ལེན་
པའི་གང་ཟག །ཕྱིར་རྒོལ་གྱི་མཚན་ཉིད། ཕྱོགས་
སྔ་མ་སུན་འབྱིན་པར་ཁས་ལེན་པའི་གང་ཟག །དབང་
པོ་འི་མཚན་ཉིད། རྒོལ་བ་གཉིས་ཀྱི་རྩོད་པ་རྒྱལ་
ཕམ་ཤར་འབྱེད་པར་ཁས་ལེན་པའི་གང་ཟག གཞན་
ཡང་ཐལ་འགྱུར་ལྟར་སྣང་ལ་ལན་འདེབས་ཚུལ་བཤད་
པར་བྱ་སྟེ། སྒྲ་རྟག་པར་ཐལ་བྱས་པ་ཡིན་པའི་
ཕྱིར་ལ། ཁྱབ་པ་འགལ་ཞེས་པ་ལྟ་བུ་དང་། སྒྲ་
མི་རྟག་པར་ཐལ མཉན་བྱ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ལ་ཁྱབ་པ་མ་
ངེས་ཞེས་པ་ལྟ་དང་། སྒྲ་མི་རྟག་པར་ཐལ མིག་གི་
གཟུང་བྱ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ལ། རྟགས་མ་གྲུབ་ཅེས
པ་ལྟ་བུ་དང་། མདུན་གྱི་གཞི་འདིར་ཤ་ཟའི་བུམ་
པ་ཆོས་ཅན། མི་རྟག་པར་ཐལ། བུམ་པའི་ཕྱིར་ལ།
རྟགས་ལ་ཐེ་ཚོམ་ཟ་ཞེས་པ་ལྟ་བུ་དང་། དྲང་དོན་གྱི་

ལུང་བསྟན་བྱའི་དོན་ལ་མི་སླུ་བར་ཐལ། དཔྱད་པ་

གསུམ་གྱིས་དག་པའི་ལུང་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ལ་འདོད་·····

ཅེས་པ་ལྷ་བྲུའི་ལན་འདེབས་པར་བྱའོ།། །།

༄༅ འདིར་འབད་དགེ་བས་དང་པོ་འི་ལས་ཅན་རྣམས། །

གནས་སྐབས་རིགས་པའི་སྒོ་ལ་འཇུག་པ་དང་། །

མཐར་ཐུག་གླང་དོར་གནས་ལ་ཚུལ་བཞིན་དུ། །

སྦྱངས་ནས་བྱང་ཆུབ་དམ་་པ་ཐོབ་པར་ཤོག །

བསྟན་པ་དང་སེམས་ཅན་ལ་ཕན་པ་རྒྱ་ཆེན་པོ་འབྱུང་···

བར་གྱུར་ཅིག། །།

ཅེས་པ་རིགས་རུས་ཕུན་སུམ་ཚོགས་པའི་བདག་ཉིད···

བདག་པོ་གྲགས་པ་རྒྱལ་མཚན་པས་བསྐུལ་བའི་དོན་དུ།

ཤར་ཙོང་ཁ་པ་བློ་བཟང་གྲགས་པའི་དཔལ་གྱིས་སྦྱར་···

བའོ།། །།

ཞེས་པ་འདི་ཡང་སཱ་ར་ནཱ་ཐའི་ལེགས་བཤད་གཏེར·····

མཛོད་ཁང་དུ་དཔར་བསྐྲུན་ཞུས་པའོ། །